

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: finanse i rachunkowość

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Szkoła Główna
Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Data przeprowadzenia wizytacji: 11-12.04.2021 r.

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	28
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	31
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	34
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	38
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	41
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	45
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	47
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg zaleceń)	50
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel, ekspert PKA

członkowie:

1. Prof. dr hab. Jerzy Węclawski - ekspert PKA,
2. Dr hab. Magdalena Ziolo - członek PKA,
3. Bożena Ziemniewicz - ekspert PKA ds. pracodawców,
4. Dawid Kukułka – ekspert PKA ds. studenckich,
5. mgr Hanna Chrobak-Marszał - sekretarz zespołu oceniającego.

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość prowadzonym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały nr 519/2020 Prezydium PKA z dnia 17 lipca 2020 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2020/2021. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się 2015 roku w ramach oceny instytucjonalnej Wydziału Nauk Ekonomicznych, a w roku 2020/2021 upływa okres na jaki została wydana pozytywna ocena instytucjonalna (Uchwała 591/2015 PPKA z dnia 3.09.2015). W wyniku oceny instytucjonalnej, o której mowa, nie zostały sformułowane zalecenia dla tego kierunku.

Zdalna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny. Przed wizytacją odbyło się zdalne spotkanie mające na celu wyjaśnienie wątpliwości oraz dyskusję na temat wstępnych wniosków. Wizytacja rozpoczęła się od Spotkania z Władzami Uczelni. Odbyły się również spotkania z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, studentami, nauczycielami akademickimi oraz interesariuszami zewnętrznymi (pracodawcy), a także Zespołem ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się zdalne hospitacje zajęć dydaktycznych oraz zdalny ogląd bazy dydaktycznej. Podczas spotkania podsumowującego pracę ZO dokonano oceny spełnienia standardów jakości kształcenia, sformułowano uwagi i rekomendacje, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	finanse i rachunkowość	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{[1]/[2]}	ekonomia i finanse	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	180 godz./6 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	brak	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	384	174
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1890	1084
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	91,8	61,8
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	128	128
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	63	63

^[1]W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

^[2] Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Nazwa kierunku studiów	finanse i rachunkowość
------------------------	------------------------

Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{[1],[2]}	ekonomia i finanse	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry/120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	brak	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	brak	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	134	149
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	915	508
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	62,6	43
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	94	94
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	56	56

^[1]W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

^[2] Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Misją Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego jest służenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska naturalnego. Uczelnia stawia sobie za cel prowadzenie na najwyższym poziomie badań naukowych i kształcenia oraz działalności wdrożeniowej. Podstawą tożsamości i sukcesów Uczelni są wartości takie jak: profesjonalizm, dbałość o jakość, pracowitość oraz innowacyjność. Podstawą formalną realizacji strategii na lata 2011-2020 jest zaktualizowana wersja z kwietnia 2019 r. Obecnie trwają prace nad jej aktualizacją o nowym horyzoncie czasowym. Odpowiednio do ram strategii uczelnianej, także Wydział Ekonomiczny ma sformułowaną misję i opracowaną strategię rozwoju na lata 2013-2020, wraz z jej uaktualnieniem z października 2019 r. do nowej struktury organizacyjnej. Program studiów kierunku jest kompatybilny z realizacją misji Wydziału. W ramach strategii Wydziału przyjęto wspieranie rozwoju umiędzynarodowienia i wspieranie rozwoju naukowego pracowników oraz badań w dyscyplinie ekonomia i finanse. W ramach kierunku, dostosowuje się ofertę do potrzeb rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego poprzez oferowane modułów fakultatywnych, będących wynikiem zgłaszanego zapotrzebowania rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego. Program studiów jest także ukierunkowany na zagadnienia szeroko rozumianej gospodarki żywnościowej. Realizując cel operacyjny w zakresie doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jednostka pracuje nad zwiększeniem udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie konstruowania programów studiów i ich monitoringu. Przyjęta koncepcja kształcenia koresponduje z działalnością naukowo-badawczą. W ramach prowadzonych badań naukowych realizowane są projekty badawcze mające związek z obszarami badań prowadzonych na kierunku. Wyniki badań z przytoczonych obszarów publikowane są jako opracowania naukowe w czasopismach oraz monografiach naukowych. Zachowując spójność pomiędzy koncepcją kształcenia, a prowadzoną działalnością naukowo-badawczą stworzono możliwość zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach. Efekty uczenia się określone dla kierunku studiów są zgodne z koncepcją i celami kształcenia przyjętymi przez Uczelnię oraz dyscypliną, do której został przyporządkowany kierunek. Osiągnięcie przez absolwentów studiów I stopnia wszystkich efektów uczenia się pozwala na wyposażenie ich w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie pozwalającym na efektywne funkcjonowanie na współczesnym rynku pracy w zawodach związanych z finansami i rachunkowością. Absolwenci są także przygotowani w stopniu podstawowym do realizacji prac badawczych i analitycznych. Efekty uczenia się przyjęte dla studiów II stopnia pozwalają absolwentom, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia, na nabycie zaawansowanej wiedzy finansowej i rachunkowej oraz umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu finansisty – specjalisty w dziedzinie finansów i rachunkowości, zgodnie z wymaganiami współczesnego rynku pracy. Zgodnie z przyjętą dla kierunku koncepcją kształcenia absolwent jest także przygotowany do prowadzenia badań naukowych, do podjęcia studiów w szkole doktorskiej oraz studiów podyplomowych.

Należy wskazać, że cechą wyróżniającą koncepcję kształcenia przyjętą dla kierunku studiów jest umożliwienie studentom, poza zdobyciem wiedzy typowej dla kształcenia na kierunku, pozyskanie specyficznej wiedzy dotyczącej agrobiznesu i obszarów wiejskich.

Dla studiów I stopnia przyjęto 5 kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 7 w zakresie umiejętności oraz 2 w zakresie kompetencji. Stosunkowo mała liczba efektów kierunkowych jest

rekompensowana ich rozwiniętym opisem składającym się z wielu elementów. Efekty uczenia się uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w przepisach oraz charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy przewidują znajomość przez absolwenta zjawisk zachodzących w gospodarce, metod pozyskiwania i przetwarzania danych statystycznych i sprawozdawczych, regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania podmiotów gospodarczych, instrumentów ilościowych oraz możliwość ich zastosowania do rozwiązywania problemów w sferze finansów, uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności przewidują, że absolwent potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do doboru źródeł danych, metod, narzędzi przeprowadzania analiz, analizować przyczyny i skutki zjawisk zachodzących w gospodarce, posługiwać się systemami normatywnymi, skutecznie komunikować się z otoczeniem przy pomocy właściwej dla działalności zawodowej terminologii, planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole. Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zakładają, że absolwent jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w życiu zawodowym, krytycznej analizy posiadanych jej zasobów, prowadzenia działalności zawodowej w sposób etyczny, odpowiedzialny społecznie i zgodny z interesem publicznym.

Także dla studiów II stopnia przyjęto 5 kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 7 w zakresie umiejętności oraz 2 w zakresie kompetencji. Podobnie jak w odniesieniu do studiów I stopnia stosunkowo mała liczba efektów kierunkowych jest rekompensowana ich rozwiniętym opisem. Efekty uczenia się uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w przepisach ustawowych oraz charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy przewidują, że absolwent zna i rozumie rozszerzone podstawy teoretyczne zjawisk zachodzących w gospodarce, zna w pogłębionym stopniu metody pozyskiwania i przetwarzania danych, zna w poszerzonym stopniu regulacje prawne dotyczące funkcjonowania podmiotów gospodarczych, zna współczesne doktryny i teorie z zakresu ekonomii i finansów, zna w pogłębionym stopniu etyczne, społeczne, ekologiczne uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności przewidują, że absolwent potrafi w pogłębionym stopniu wykorzystywać wiedzę do doboru źródeł danych, metod, narzędzi, analiz i obliczeń w obszarze finansów i rachunkowości, analizować przyczyny i skutki zjawisk zachodzących w gospodarce, posługiwać się systemami normatywnymi, komunikować się z otoczeniem przy pomocy właściwej dla działalności zawodowej terminologii oraz w języku obcym, planować dalszy rozwój pod względem zawodowym i społecznym. Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zakładają, że absolwent jest gotów do krytycznej analizy posiadanych zasobów wiedzy, do prowadzenia działalności zawodowej w sposób odpowiedzialny społecznie, przedsiębiorczy i etyczny.

Dla każdego przedmiotu ujętego w programie studiów zostały sformułowane i zamieszczone w jego sylabusie przedmiotowe efekty uczenia się. Przedmiotowe efekty uczenia się zostały określone w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W każdym z tych zakresów sformułowano od jednego do dwóch efektów. Wskazano także odniesienie każdego z efektów przedmiotowych do odpowiednich efektów kierunkowych oraz określono w trójstopniowej skali oddziaływanie danych zajęć na osiągnięcie efektu kierunkowego. Przedmiotowe efekty uczenia się zostały sformułowane prawidłowo pod względem zgodności ich treści z przedmiotem. Odpowiadają one aktualnemu stanowi wiedzy w dyscyplinie, do której został przyporządkowany kierunek studiów oraz zakresowi działalności naukowej Uczelni w tej dyscyplinie. Realizacja kierunkowych efektów uczenia się przyjętych dla kierunku studiów została w ujęciu syntetycznym ujęta w matrycy, w której wskazano jakie kierunkowe efekty uczenia się realizowane są w ramach poszczególnych zajęć ujętych w programie studiów. Także w tym przypadku w trójstopniowej skali określono stopień realizacji każdego z efektów kierunkowych.

Na podstawie tych dokumentów można stwierdzić, że kierunkowe i przedmiotowe efekty uczenia się tworzą spójny system określający zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez absolwentów kierunku.

Przyjęte efekty uczenia się uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze nabywane przez studentów. Efekty uczenia się dla studiów I stopnia przewidują wyposażenie studentów w wiedzę teoretyczną, ukształtowanie umiejętności posługiwania się metodami i narzędziami oraz pozyskiwania danych niezbędnych do formułowania i analizowania procesów, zjawisk ekonomicznych i finansowych, w tym dotyczących gospodarki żywnościowej. Osiągnięcie tych efektów pozwala na przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych.

Efekty uczenia się na II drugiego stopnia przewidują wyposażenie studentów w zaawansowaną wiedzę z zakresu finansów i rachunkowości, funkcjonowania instytucji finansowych i banków oraz umiejętności analizy podstawowych zjawisk gospodarczych i sytuacji ekonomiczno-finansowej jednostek gospodarczych niezbędne do prowadzenia badań naukowych. Ich osiągnięcie pozwala na przygotowanie studentów do udziału w badaniach naukowych.

Efekty uczenia się zarówno dla studiów I, jak i II stopnia przewidują umiejętność posługiwania się językiem obcym odpowiednio na poziomie B2 i poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych kształtują gotowość absolwentów do współdziałania i pracy w zespole, w tym interdyscyplinarnym, krytycznej analizy danych i zjawisk, postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej, zachowań odpowiedzialnych społecznie. Absolwent prezentuje również gotowość do samodzielnego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy w celu dalszego rozwoju osobowego, w tym w sferze naukowej.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty uczenia się przyjęte dla kierunku zostały określone w sposób zrozumiały i są możliwe do osiągnięcia przez absolwentów poprzez pełną realizację programu studiów. Ich sformułowanie jest zgodne z terminologią i językiem przyjętym w ramach dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek. W tym ujęciu efekty uczenia się pozwalają na stworzenie systemu skutecznej weryfikacji ich osiągnięcia oraz dokonania oceny stopnia osiągnięcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią Uczelni i Wydziału, mieszczą się w dyscyplinie ekonomii i finansów, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną na Uczelni oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Efekty uczenia się są zgodne z określonymi dla niego koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną, do której przyporządkowano kierunek studiów. Ich sformułowanie odpowiada ogólnoakademickiemu profilowi studiów. Efekty uczenia się pozwalają na przygotowanie absolwentów do prowadzenia działalności zawodowej zgodnej z wymaganiami rynku pracy. Efekty uczenia się dla studiów I i II stopnia są zgodne z odpowiednio 6 i 7 poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zostały w sposób prawidłowy sformułowane w wymaganych zakresach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych i uwzględniają wszystkie wymagane charakterystyki. Przedmiotowe efekty uczenia się opisują w sposób specyficzny i realistyczny wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów w procesie nauczania. Są zgodne z aktualnym stanem wiedzy właściwej dla dyscypliny, do

której został przyporządkowany kierunek studiów. Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Przedmiotowe efekty uczenia się, odpowiednio powiązane z efektami kierunkowymi, są sformułowane w sposób zrozumiały, z zastosowaniem właściwej terminologii a stopień ich konkretyzacji pozwala na stworzenie systemu weryfikacji ich osiągnięcia przez studentów i dokonania oceny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Przedmiotem analizy przeprowadzonej przez zespół oceniający był program studiów obowiązujący od roku akademickiego 2020/2021. Ujęte w nim treści programowe są zgodne z efektami uczenia się określonymi w sylabusach przedmiotów. Oparte są one na aktualnym stanie wiedzy i uwzględniają metodykę badań stosowaną w dyscyplinie ekonomia i finanse, do której kierunek jest przyporządkowany. Treści te są zgodne z zakresem działalności naukowej prowadzonej w Uczelni. Do kluczowych treści programowych na studiach I stopnia należy zliczyć przede wszystkim te, które przekazywane są na przedmiotach kierunkowych: *makroekonomia, mikroekonomia, międzynarodowe stosunki gospodarcze, polityka gospodarcza, geografia ekonomiczna, ekonomika gospodarki żywnościowej, finanse, finanse przedsiębiorstwa, rachunkowość finansowa, finanse publiczne, rynki finansowe, bankowość, ubezpieczenia, ekonomika i organizacja przedsiębiorstw, rachunkowość, statystyka, ekonometria, analiza finansowa, matematyka finansowa.*

W programie studiów II stopnia do kluczowych treści programowych zgodnych z aktualnym stanem wiedzy i metodyką badań w dyscyplinie, do której oceniany kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni należą treści realizowane w ramach takich przedmiotów kierunkowych, jak: *współczesne teorie finansów, teoria ryzyka, finanse międzynarodowe, polityka pieniężna, prognozowanie i symulacje, rachunek kosztów, rachunkowość zarządcza, sprawozdawczość finansowa, doradztwo finansowe, inżynieria finansowa, portfel inwestycyjny, rachunkowość finansowa II, systemy informatyczne w instytucjach finansowych.*

Dla wszystkich zajęć określonych w programie studiów przygotowany został ich opis w postaci sylabusu. W sylabusach dokonany został w szczególności wykaz treści programowych przyjętych dla danego przedmiotu. Wykazy te zostały sporządzone odrębnie dla poszczególnych form zajęć, w jakich jest ten przedmiot realizowany. Są one odpowiednio rozwinięte pod względem zawartości treści obejmując po kilkanaście zakresów tematycznych dla każdej formy zajęć. Treści programowe różnych przedmiotów przenikają się i uzupełniają uzyskując efekt synergii, pozwalający na przedstawienie danych zagadnień w szerokim kontekście. Tym samym są one kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia trwają 6 semestrów. Nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów wynosi 180 punktów. Liczba punktów ECTS dla obu form studiów jest jednakowa. Jeden punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z przygotowaniem się do tych zajęć. Punkty ECTS są równomiernie rozłożone po 30 we wszystkich semestrach.

W programie studiów I stopnia wyodrębniono dwie grupy przedmiotów: przedmioty podstawowe kształtujące kompetencje związane z wiedzą ogólną, do których przypisano 46 punktów ECTS oraz przedmioty kierunkowe kształtujące kompetencje specjalistyczne z zakresu ekonomii i finansów z łączną liczbą 134 punktów ECTS. Oszacowanie nakładu pracy studenta w odniesieniu do poszczególnych zajęć jest prawidłowe i zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się.

Studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia trwają 4 semestry. Nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów wynosi 120 punktów. Liczba punktów ECTS dla obu form studiów jest jednakowa. Punkty ECTS są równomiernie rozłożone po 30 we wszystkich semestrach. Na studiach II stopnia do przedmiotów kształtujących kompetencje związane z wiedzą ogólną przypisano 15 ECTS, a do przedmiotów kierunkowych kształtujących kompetencje specjalistyczne z zakresu ekonomii i finansów 105 ECTS. Takie rozłożenie punktów ECTS pomiędzy te grupy zajęć jest prawidłowe. Oszacowanie nakładu pracy studenta w odniesieniu do poszczególnych zajęć jest właściwe i zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów stacjonarnych I stopnia wynosi łącznie 1890. Do zajęć tych przypisano 91,8 ECTS, tj. 51%. Oznacza to, że spełniony jest określony w przepisach wymóg przypisania do nich nie mniej niż 50% liczby punktów ECTS określonej dla całego programu tych studiów.

W programie studiów niestacjonarnych I stopnia liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi łącznie 1084. Przypisano do nich 61,8 ECTS, tj. 34,3% ich łącznej liczby.

W programie studiów I stopnia wydzielono następujące grupy zajęć:

- 1) blok przedmiotów podstawowych i ogólnych (360 godzin na studiach stacjonarnych i 200 godzin na studiach niestacjonarnych, z liczbą 39 punktów ECTS, w tym 240 godzin przedmiotów obowiązkowych na studiach stacjonarnych i 136 godzin na studiach niestacjonarnych, 27 punktów ECTS oraz przedmioty do wyboru w wymiarze 120 godzin na studiach stacjonarnych i 64 godziny na studiach niestacjonarnych, z liczbą 12 punktów ECTS),
- 2) blok przedmiotów kierunkowych (1110 godzin na studiach stacjonarnych i 600 godzin na studiach niestacjonarnych, z liczbą 114 punktów ECTS, w tym przedmioty obowiązkowe 870 godzin na studiach stacjonarnych i 472 godziny na studiach niestacjonarnych, z liczbą 90 punktów ECTS oraz przedmioty do wyboru 240 godzin na studiach stacjonarnych i 128 godziny na studiach niestacjonarnych, z liczbą 24 punktów ECTS),
- 3) blok praktyk zawodowych realizowanych w wymiarze 180 godzin (6 punktów ECTS),
- 4) blok języków obcych (120 godzin na studiach stacjonarnych i 64 godziny na studiach niestacjonarnych, z 7 punktami ECTS),
- 5) blok modułów zajęć sportowych (60 godzin na studiach stacjonarnych),
- 6) seminarium dyplomowe (14 ECTS, w tym 10 za pracę licencjacką).

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz nakład pracy studenta związany z realizacją tych zajęć i przypisana do nich liczba punktów ECTS określone są w sylabusach przedmiotów.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów stacjonarnych II stopnia wynosi łącznie 915. Do zajęć tych przypisano

62,5 ECTS, tj. 52%. Oznacza to, że spełniony jest określony w przepisach wymóg przypisania do nich nie mniej niż 50% liczby punktów ECTS określonej dla całego programu tych studiów.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów niestacjonarnych II stopnia wynosi łącznie 508, a liczba przypisanych do nich punktów ECTS 43, tj. 35,8%.

Przedmioty ujęte w programie studiów podzielono na następujące grupy:

- 1) blok przedmiotów podstawowych i ogólnych (90 godzin na studiach stacjonarnych i 48 godzin na studiach niestacjonarnych, z 9 punktami ECTS),
- 2) blok przedmiotów kierunkowych (675 godzin na studiach stacjonarnych i 376 godzin na studiach niestacjonarnych, z 79 punktami ECTS, w tym przedmioty obowiązkowe 525 godzin na studiach stacjonarnych i 296 godzin na studiach niestacjonarnych, z 64 punktami ECTS oraz przedmioty do wyboru 150 godzin na studiach stacjonarnych i 80 godzin na studiach niestacjonarnych, z 15 punktami ECTS),
- 3) blok języków obcych (60 godzin na studiach stacjonarnych i 36 godzin na studiach niestacjonarnych, z 6 punktami ECTS),
- 4) seminarium dyplomowe (26 ECTS, w tym 20 za przygotowanie pracy magisterskiej).

Na podstawie powyższej analizy uznaje się, że przyjęte w programie studiów I i II stopnia liczby godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. W odniesieniu do studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z przepisami.

Sekwencja zajęć na studiach I stopnia wprowadza realizację w semestrze pierwszy przedmiotów podstawowych i ogólnych, w tym *technologii informacyjnych*. Od semestru drugiego sukcesywnie wprowadzane są przedmioty kierunkowe. Przez dwa pierwsze semestry trwa nauka języka obcego. W semestrach 3-6 realizowane są przedmioty kierunkowe do wyboru, a w semestrach 4-6 przedmioty ogólne do wyboru. Seminarium dyplomowe prowadzone jest w dwóch ostatnich semestrach, a praktyka w semestrze 5. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów realizowane we właściwym następstwie z punktu widzenia wymagań wstępnych określonych w ich sylabusach.

Na studiach II stopnia w pierwszym semestrze prowadzone są zajęcia z przedmiotów podstawowych i ogólnych, w drugim z przedmiotów kierunkowych, w semestrach 3-4 realizowane są zajęcia z przedmiotów ograniczonego wyboru kierunkowych i swobodnego wyboru dowolnych. Zajęcia z języka obcego odbywają się w dwóch ostatnich semestrach, a seminarium dyplomowe w semestrach 2-4. Następstwo poszczególnych przedmiotów jest właściwe z punktu widzenia zależności występujących pomiędzy nimi.

Zajęcia na kierunku prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń, przy czym do tych ostatnich zaliczono ćwiczenia laboratoryjne, audytoryjne oraz seminarium dyplomowe. Na studiach stacjonarnych I stopnia na wykłady przypada 49% a na ćwiczenia 51% łącznej liczby godzin zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Natomiast na studiach niestacjonarnych jest to odpowiednio 51% i 49%. Na studiach II stopnia na zajęcia w formie wykładów i ćwiczeń przypada po 50% łącznej liczby godzin. Na studiach niestacjonarnych jest to odpowiednio 54% i 46%. Na obydwu poziomach studiów zdecydowana większość zajęć jest przy tym realizowana w obydwu formach.

Zarówno sekwencja zajęć, jak i dobór form zajęć oraz proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach są prawidłowe i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się przyjętych dla kierunku.

Na kierunku na studiach I oraz II stopnia nie są oferowane specjalności. Studenci mają możliwość dostosowania swojej ścieżki edukacyjnej do indywidualnych zainteresowań zawodowych i naukowych wybierając określone przedmioty według zasad przyjętych w programie studiów. Na przedmioty do wyboru składają się na studiach I stopnia przedmioty ograniczonego wyboru z grupy kierunkowych dla danego kierunku studiów (240 godzin na studiach stacjonarnych i 128 godzin na studiach niestacjonarnych, po 24 punkty ECTS w obu formach studiów) oraz przedmioty wybieralne z grupy ogólnych (120 godzin na studiach stacjonarnych i 64 godziny na studiach niestacjonarnych, z 12 ECTS w obu formach studiów) realizowane w semestrach 3-6. Do zajęć do wyboru zaliczone są także: język obcy (angielski, niemiecki, francuski, rosyjski), praktyka i seminarium dyplomowe. Na studiach I stopnia do zajęć do wyboru przypisano 35% łącznej liczby ECTS, tj. 63 ECTS, co jest zgodne z obowiązującymi przepisami.

Na studiach II stopnia przedmioty do wyboru obejmują następujące ich grupy: przedmioty ograniczonego wyboru z grupy kierunkowych dla danego kierunku studiów (150 godzin na studiach stacjonarnych i 80 godzin na studiach niestacjonarnych, z 15 punktami ECTS dla obydwu form studiów) oraz przedmioty wybieralne z grupy ogólnych (90 godzin na studiach stacjonarnych i 48 godzin na studiach niestacjonarnych, z 9 ECTS dla obydwu form studiów) realizowane w semestrach 3-4. Przedmiotem wyboru przez studentów są także język obcy i seminarium dyplomowe. Do zajęć do wyboru przypisano 46,7% łącznej liczby ECTS, tj. 56 ECTS, co jest zgodne także w tym przypadku z obowiązującymi przepisami.

Program studiów I stopnia obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do której przyporządkowany jest kierunek studiów. Na zajęcia przygotowujące studentów do prowadzenia działalności naukowej bądź udziałem w niej przewidziano 1260 godzin na studiach stacjonarnych i 764 na niestacjonarnych. Dla obydwu form studiów przypisano do nich po 128 punktów ECTS, tj. 71% ich łącznej liczby. Spełniony jest tym samym wymóg przypisania do tej grupy zajęć więcej niż połowy łącznej liczby punktów ECTS.

Na studiach II stopnia na zajęcia przygotowujące studentów do prowadzenia działalności naukowej bądź udziału w niej przewidziano 675 godzin na studiach stacjonarnych i 376 na niestacjonarnych. Dla obydwu form studiów przypisano do nich po 94 punkty ECTS, tj. 78% ich łącznej liczby.

Dobór zajęć, z ramach których realizowane są treści kształcenia związane z wynikami działalności naukowej Uczelni jest prawidłowy. Należy wskazać, że w trakcie realizacji prac dyplomowych, studenci włączani są w prace badawcze prowadzone w ramach projektów naukowo-badawczych, których wykonawcami są nauczyciele akademicki.

Program studiów I i II stopnia oferuje naukę języka obcego. Nie są w nim natomiast ujęte zajęcia w języku obcym z innych przedmiotów.

W programie studiów I i II stopnia nie są ujęte przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych.

Program studiów I i II stopnia nie przewiduje prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jednak od marca 2020 r. Uczelnia wprowadzała kolejne regulacje dostosowujące prowadzenie kształcenia do sytuacji wynikającej z rozwoju pandemii i przepisów resortowych obowiązujących w tym zakresie. Rozwiązania obecnie obowiązujące w Uczelni wprowadzone Zarządzeniem Nr 5 Rektora z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie organizacji kształcenia w semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 w związku z zagrożeniem wirusem SARS-CoV-2 określają w szczególności sposoby prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Rekomendowaną formą prowadzenia zajęć dydaktycznych jest forma zdalna. W formie zdalnej prowadzone są w szczególności wszystkie wykłady. Formy tradycyjne prowadzenia zajęć dydaktycznych ograniczane są do niezbędnego minimum w przypadku zajęć, które nie mogą być zrealizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Metody kształcenia określone zostały w sylabusach przedmiotów. Do prowadzenia wykładów wykorzystywane są metody podające. Wykłady takie oparte są o prezentacje multimedialne oraz dyskusję ze studentami nad zdefiniowanym problemem. W ramach ćwiczeń stosowane są metody oparte na wykonywaniu przez studentów czynności praktycznych, w szczególności są to: ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem oprogramowania informatycznego, praca projektowa z wykorzystaniem tekstów źródłowych, zadania problemowe i obliczeniowe, analiza studium przypadku. Na seminariach dyplomowych doskonalone są umiejętności przygotowania wystąpień ustnych z wykorzystaniem technik prezentacji, dyskusji prezentowanych zagadnień i wyrażania krytycznych opinii.

Analiza sylabusów wskazuje, że stosowany jest szeroki zestaw metod kształcenia, są one dostosowane do specyfiki poszczególnych przedmiotów i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się dla nich przyjętych a w konsekwencji także kierunkowych efektów uczenia się.

Do prowadzenia zajęć na kierunku stosowane są właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Prowadzenie wykładów wspomagane jest środkami techniki informacyjno-komunikacyjnej oraz narzędziami multimedialnymi, które są stosowane w oparciu o sprzęt znajdujący się na wyposażeniu wszystkich sal dydaktycznych.

W ramach zajęć ćwiczeniowych studenci nabywają umiejętności wykorzystywania nowoczesnego oprogramowania przydatnego w pracy zawodowej lub naukowej. Studenci korzystają z oprogramowania Microsoft Office oraz Libre Office (edytor tekstów, arkusz kalkulacyjny, program do tworzenia prezentacji multimedialnych), programów do tworzenia map (QGIS, ArcGIS, Google Earth), programów statystycznych (program Statistica, Gretl, SPSS), programów do grafiki inżynierskiej (AutoCAD, NanoCAD), PS IMAGO PRO, Legalis, Eikon, RStudio oraz bazy i portalu EMIS.

Zajęcia z szeregu przedmiotów kierunkowych prowadzone są z zastosowaniem narzędzi informatycznych obejmujących najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej z zakresu finansów. Szerokie zastosowanie mają w szczególności arkusze Excel stosowane jako przygotowanie praktyczne studentów do pracy w różnymi programami finansowo– księgowymi. Przykładowo do prowadzenia zajęć z *zarządzania finansami II* wykorzystywane jest oprogramowanie Comarch ERP Optima, na zajęciach z przedmiotu *kontrola i rewizja* stosowana jest specjalistyczna dokumentacja rewizyjna opracowana i wykorzystywana przy współpracy z Ecovis System Rewident Sp. z o.o., na zajęciach z przedmiotu *strategie inwestycyjne na rynkach walutowych* program MetaTrader w wersji stacjonarnej i webowej na platformie X-Station, na zajęciach z *inżynierii finansowej* wykorzystywane są dane przygotowane z Refinitiv Datastream.

Wskazane metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania, stymulują studentów do samodzielności a w konsekwencji umożliwiają osiągnięcie przyjętych efektów uczenia się. Metody kształcenia oparte na przygotowaniu prac projektowych z wykorzystaniem tekstów źródłowych, zadań problemowych i obliczeniowych, analiz studium przypadku umożliwiają przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do których kierunek jest przyporządkowany i udziału w działalności badawczej. Od marca 2020 r. w związku z wprowadzeniem zarządzenia Rektora w sprawie zapobiegania rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 podjęto działania zmierzające do wprowadzenia kształcenia zdalnego z wykorzystaniem różnych dostępnych technik i narzędzi zdalnych, jak Moodle, MS Teams, eHMS, Skype, Adobe Connect, Zoom, e-mail. Od maja 2020 r. wszystkie zajęcia odbywają się w trybie rzeczywistym z możliwością kontaktu audio i video z prowadzącym. Zgodnie z regulacjami obowiązującymi w semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 do prowadzenia zajęć zdalnych wykorzystywane są platformy Moodle z narzędziem BigBlueButton oraz portal edukacyjny z aplikacją MS Teams. Narzędzia te i sposób ich wykorzystania do prowadzenia zajęć na kierunku umożliwiają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. W okresie obowiązywania ograniczeń związanych z pandemią odnoszących się do realizacji zajęć w bezpośrednim kontakcie nauczycieli

akademickich i studentów wprowadzono możliwość zmiany metod kształcenia określonych w sylabusach przedmiotów na metody dostosowane do warunków kształcenia na odległość. Zmiany te mogą być dokonywane na podstawie uzasadnionego wniosku skierowanego do dziekana. Dotychczas rozwiązanie takie zostało zastosowane w odniesieniu do jednego przedmiotu.

Metody kształcenia stosowane w ramach lektoratów pozwalają na osiągnięcie umiejętności komunikowania się w języku obcym - dla studiów I stopnia na poziomie B2, a dla studiów II stopnia na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W odniesieniu do kierunku zastosowanie znajduje szereg rozwiązań umożliwiających dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów oraz realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Regulamin studiów obowiązujący w Uczelni pozwala na indywidualną organizację toku studiów w trzech formach: indywidualnego programu studiów, indywidualnego planu zajęć oraz spersonalizowanego planu studiów. Indywidualny program studiów przeznaczony jest dla szczególnie uzdolnionych studentów, wyróżniających się wynikami w nauce, dla których studiowanie w tej formie pod opieką nauczyciela akademickiego pozwala na pogłębienie zainteresowań naukowych. Indywidualny plan zajęć realizowany jest pod opieką nauczyciela akademickiego i dotyczy studentów z niepełnosprawnością, studentek w ciąży, studentów będącymi rodzicami. W szczególnie uzasadnionych przypadkach może on być realizowany także przez innych studentów (np. zaangażowanych w prace kół naukowych, wykazujących wybitne osiągnięcia sportowe, artystyczne). Program studiów według spersonalizowanego planu studiów realizują studenci przyjęci na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się. W ramach wskazanych form indywidualizacji procesu nauczania przewiduje się możliwość wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość, w tym w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami, np. przez udostępnianie materiałów dydaktycznych czy umożliwienie kontaktów na odległość. Obecnie żaden student kierunku nie korzysta ze wskazanych możliwości indywidualizacji procesu nauczania.

Indywidualizacja procesu nauczania prowadząca do rozwijania wiedzy i umiejętności związanych z kierunkiem jest możliwa także przez udział studentów w międzynarodowych szkołach letnich i zimowych, jednosemestralnych lub rocznych studiach wymiennych w ramach programu mobilności ERASMUS+, odbywanie części swoich studiów w innej uczelni w kraju, w szczególności na podstawie porozumień lub programów, których jednostka jest uczestnikiem (np. MostAR).

Metody i techniki kształcenia na odległość w okresie przed pandemią, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne były wykorzystywane jedynie pomocniczo. Studenci korzystali ze skrzynek e-mail jako narzędzi do konsultacji oraz przekazywania częściowych prac wykonanych w ramach pracy własnej. Za pośrednictwem platformy e-learningowej SGGW i mailem studenci otrzymują także rekomendowane przez wykładowców materiały dydaktyczne.

Program studiów na kierunku obejmuje obowiązkowe praktyki zawodowe na studiach I stopnia. Zasady ich odbywania reguluje dokument pod nazwą „Cele, program i regulamin praktyk”, dostępny również na stronie internetowej Uczelni.

Celem praktyk jest: umożliwienie studentowi zweryfikowania wiedzy zdobytej na zajęciach dydaktycznych w praktyce, pozyskanie informacji ekonomiczno-produkcyjnych z instytucji lub jednostki gospodarczej w celu ich analizy za zajęciach dydaktycznych po odbyciu praktyk oraz nabycie niezbędnego na rynku pracy doświadczenia praktycznego.

Dodatkową formą zajęć praktycznych realizowanych na Uczelni jest praktyka w gospodarstwach rolniczych w formie wyjazdów seminaryjnych w połączeniu z zajęciami *ekonomika i organizacja przedsiębiorstw rolniczych*. Celem tych praktyk jest poznanie przez studentów sposobów zarządzania gospodarstwem rolniczym, zapoznania ich z systemem ewidencji księgowej stosowanej w gospodarstwie rolniczym, umożliwienie studentom poznania otoczenia gospodarstwa, zwłaszcza działalności instytucji i przedsiębiorstw współpracujących z gospodarstwem, a także pozyskanie przez

studentów danych produkcyjno-ekonomicznych z gospodarstwa rolniczego w celu wykorzystania ich na zajęciach z *ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw rolniczych*.

Efekty uczenia się dla praktyk zawarte są w sylabusie i odnoszą się do efektów kierunkowych dotyczących obszaru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określono trzy efekty, po jednym z obszaru wiedzy (rozumie znaczenie doświadczenia praktycznego w funkcjonowaniu na rynku pracy), umiejętności (wykorzystuje zdobytą na zajęciach wiedzę do działań praktycznych w przedsiębiorstwie i instytucjach finansowych) i kompetencji społecznych (współpracuje w grupie i gotów jest do podjęcia wyzwań związanych z pracą zawodową). Ogólne sformułowanie efektów wynika z faktu, iż zaplanowano jeden sylabus dla praktyk odbywanych w różnych miejscach, co znajduje odzwierciedlenie w programach przedstawionych w Regulaminie praktyk.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć, na przykład efekt w obszarze umiejętności wprost wpisuje się w efekt PIR1_KU01 (potrafi wykorzystywać wiedzę podczas doboru źródeł danych, metod, narzędzi, dokonywania analiz i obliczeń w zakresie zjawisk zachodzących w obszarze finansów i rachunkowości, a także krytycznej oceny i interpretacji uzyskanych wyników).

Pogram praktyk uzależniony jest od rodzaju jednostki, w której są one realizowane. W dokumentacji dotyczącej praktyk sformułowano osobny program dla praktyk odbywanych w: a) przedsiębiorstwach produkcyjnych, handlowych i usługowych prowadzących ewidencję księgową (zakłady przetwórstwa rolnego, przedsiębiorstwa transportowe, sieci handlowe i inne), b) bankach i instytucjach parabankowych, c) urzędach skarbowych, d) firmach ubezpieczeniowych, e) urzędach centralnych i lokalnych (urzędy powiatowe i gminne, ośrodki doradztwa rolniczego, agencjach rządowych – ARIMR, PARP itp.), f) biurach maklerskich, g) biurach rachunkowych/podatkowych, h) firmach leasingowych i funduszach powierniczych.

Wymiar praktyk wynosi 180 godzin, przyporządkowano im 6 punktów ECTS, co jest zgodne z wymaganiami.

Praktyka zawodowa realizowana jest w czasie drugiego roku studiów w dni wolne od zajęć dydaktycznych lub po 4 semestrze w czasie wakacji. Zaliczenie praktyki jest niezbędnym wymogiem do zaliczenia piątego semestru studiów. Umieszczenie praktyk w programie studiów umożliwia realizację celów przed nimi stawianych i osiągnięcie zaplanowanych efektów uczenia się.

Praktyki realizowane są podmiotach gospodarczych (sieć sklepów spożywczych, banki i parabanki, firmy o profilu finansowym, biura rachunkowe i podatkowe, firmy informatyczne, firmy prowadzące handel zagraniczny i inne wymienione z nazwy w raporcie samooceny) oraz urzędach państwowych i samorządowych (urzędy gminne i powiatowe, ministerstwa, urzędy skarbowe, sieć badawcza, banki spółdzielcze i inne również wymienione z nazwy). Na kierunku na 137 studentów, którzy w roku 2019/2020 odbyli praktyki, aż 46 odbyło je w biurach rachunkowo-podatkowych, kolejnych 40 studentów – w przedsiębiorstwach handlowo-usługowych, a 11 osób w biurach doradczych. Pozostałe 40 osób odbyło praktyki w przedsiębiorstwach produkcyjnych (9), przedsiębiorstwach transportowych (9), urzędach samorządowych (7), przedsiębiorstwach ubezpieczeniowych (6), bankach komercyjnych (3), innych jednostkach turystycznych i gastronomicznych (3), bankach spółdzielczych (2), urzędach skarbowych (2), promocji Uczelni (1).

Dobór miejsc odbywania praktyk zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się zaplanowanych dla praktyk.

Efekty uczenia się uzyskane w trakcie praktyk weryfikowane są na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji.

Dokumentowanie przebiegu praktyk obejmuje: sporządzenie szczegółowego raportu z praktyki w wersji papierowej i elektronicznej, przygotowania prezentacji o jednostce, prowadzenia zapisów

w dzienniczku praktyk, dotyczących wykonywanych prac, czasu ich trwania oraz własnych obserwacji i wniosków, a także zadań wyznaczanych przez opiekunów praktyk ze strony jednostki przyjmującej.

W celu uzyskania zaliczenia praktyk student zobowiązany jest do przedłożenia:

- 1) zaświadczenia stwierdzającego odbycie praktyk, podpisanego przez dyrektora jednostki przyjmującej
- 2) opinii o studencie z miejsca praktyk wystawionej w dzienniczku przez dyrektora jednostki przyjmującej
- 3) wypełnionego dzienniczka praktyk, który powinien zawierać informacje o miejscu praktyki, opis wykonywanych czynności oraz zdobytych umiejętności i wiadomości
- 4) raportu z praktyk sporządzonego według wytycznych właściwych dla kierunku ekonomia
- 5) prezentacji jednostki przyjmującej na praktyki w wersji elektronicznej.

Zaliczenie praktyk odbywa się przed komisją złożoną z pracowników Uczelni, która potwierdza osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Obecnie z powodu pandemii zawieszono ten sposób weryfikacji efektów na rzecz oceny dokumentacji.

Na szczególne podkreślenie zasługuje niezwykle starannie opracowana dokumentacja, zwłaszcza wzór raportu końcowego z praktyk składanego przez studentów. Obejmuje on 18 zagadnień: 1) podstawowe dane dotyczące instytucji, w której odbywana jest praktyka, 2) ogólną charakterystykę przedsiębiorstwa (profil i rodzaj działalności, formę organizacyjno-prawną, formę własności, tradycję i historia instytucji), 3) strukturę organizacyjną firmy, 4) system zarządzania (schemat struktury zarządzania, podział kompetencji i obowiązków), 5) szczegółową charakterystykę działalności, 6) organizację procesu produkcji i świadczenia usług, 7) organizację zaopatrzenia i logistykę, 8) wdrażanie nowych produktów i usług, 9) jakość, 10) politykę cenową firmy, 11) organizację sprzedaży i dystrybucji, 12) promocję firmy i jej produktów, 13) zarządzanie marką, 14) zatrudnienie w przedsiębiorstwie, 15) system informacji marketingowej, 16) miejsce firmy/instytucji w otoczeniu makroekonomicznym, 17) miejsce firmy/instytucji w otoczeniu mikroekonomicznym, 18) uwarunkowania prawne wpływające na działalność przedsiębiorstwa/instytucji. Na podstawie tak sporządzonego raportu i prezentacji studenta przed komisją możliwa jest bardzo rzetelna ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk.

Obecnie opiekunem praktyk jest pracownik dydaktyczny Uczelni, który funkcję tę pełni od bieżącego roku akademickiego. W związku z planowaną zmianą przez cały rok poprzedni trwało przygotowanie do objęcia tej funkcji pod nadzorem poprzedniego wieloletniego opiekuna praktyk. Kompetencje opiekuna praktyk obejmują pełne przygotowanie merytoryczne, umiejętności z zakresu organizacji, planowania i kontrolowania praktyk zawodowych, umiejętność oceny postawy praktykantów oraz przygotowanie interpersonalne do realizacji zadań z tego zakresu (identyfikacja z pełnioną rolą i radzenie sobie z rzeczywistością gospodarczą). Opiekun nie ma doświadczenia zawodowego poza Uczelnią. Brak również sformalizowanych kryteriów, które spełniać powinien opiekun praktyk. Przedstawione informacje świadczą jednak o tym, że nie ma to negatywnego wpływu na organizację i przebieg praktyk, a wszystkie procesy przebiegają prawidłowo.

Opiekun praktyk na początku semestru letniego organizuje spotkanie z rocznikiem studentów realizujących praktyki i szczegółowo omawia zasady ich odbywania (regulamin i formularze dokumentacji). Przedstawia wymagania oraz rekomenduje zakłady, instytucje i jednostki prowadzące produkcję, usługi, prace administracyjne w zakresie wykorzystania zasobów, zarządzania, ochrony, przekształcania lub zagospodarowania środowiska gwarantujące osiągnięcie wymaganych kompetencji i efektów uczenia się. Przez cały semestr letni pełni dyżur dwa razy w tygodniu w celu umożliwienia załatwienia wszelkich spraw organizacyjnych i formalnych związanych z odbyciem praktyk. Sprawdza i ocenia przygotowaną dokumentację przez studentów. Archiwizuje dokumenty dotyczące realizacji praktyk.

Opiekun praktyk na kierunku jest powoływany i podlega Dziekanowi.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, a również prawidłową realizację praktyk. Praktyka zawodowa odbywana jest przez studentów wyłącznie w jednostkach zaakceptowanych przez opiekuna praktyk, a podstawą akceptacji miejsca praktyk jest profil działalności zgodny z kierunkiem oraz dostępna infrastruktura i wyposażenie miejsc umożliwiające nabycie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się i zapewniające prawidłową realizację praktyk. Potencjalne miejsca odbywania praktyk są dokładnie opisane w Regulaminie praktyk. Są to między innymi jednostki branżowe, naukowe, administracyjne, usługowe i produkcyjne.

Również w przypadku odbywania praktyk w formie pracy zdalnej dobór podmiotu przyjmującego i stosowane narzędzia są zgodne z potrzebami procesu nauczania oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się i prawidłową realizację praktyk.

Organizacja praktyk odbywa się w oparciu o dostępny na stronie internetowej Regulamin praktyki zawodowej. Określa on również obowiązki opiekunów praktyk ze strony Uczelni, które obejmują: akceptowanie lub odrzucanie miejsc praktyk proponowanych przez studentów, bieżącą kontrolę studentów na praktyce (telefonicznie lub w drodze wizyt osobistych), udzielanie pomocy studentom i rozwiązywanie związanych z realizacją praktyk, zorganizowanie i uczestnictwo w dwóch terminach zaliczenia praktyk. Opiekun praktyk sprawdza i ocenia dokumentację przygotowaną przez studentów. Podczas obowiązywania ograniczonego funkcjonowania Uczelni zaliczenie praktyk odbywa się na podstawie przedstawionej przez studenta dokumentacji.

Nadzór merytoryczny nad realizacją praktyki pełni opiekun ze strony jednostki przyjmującej, wyznaczany przez jej dyrektora. Najczęściej jest to osoba z kompetencjami kierowniczymi. Opiekun zapoznaje studenta z organizacją jednostki, przepisami BHP i procedurami, zleca zadania do wykonania i rozlicza je, podpisuje karty tygodniowe oraz wypełnia zaświadczenie o odbytej praktyce i ocenia praktykanta. Obowiązki opiekuna praktyk ze strony jednostki nie są ujęte w Regulaminie praktyk, ale wynikają z treści umowy zawieranej między Uczelnią a podmiotem przyjmującym na praktyki.

Kwalifikowanie na praktykę obejmuje przedłożenie przez studenta oświadczenia kierownika jednostki potwierdzającego zgodę na odbycie w jego jednostce praktyk lub też dokumentu potwierdzającego pracę w tej jednostce, która mogłaby być zaliczona na poczet obowiązkowych praktyk przewidzianych programem studiów. Nie ma żadnych innych warunków kwalifikowania na praktykę.

Praktyka może zostać zaliczona na podstawie pracy zawodowej, ale podlega dokładnie tym samym rygorom zaliczenia, to jest student zobowiązany jest do uzyskania zgody opiekuna i przygotowania pełnej dokumentacji praktyk oraz przeprowadzenia prezentacji jednostki przyjmującej.

Praktyka podlega kontroli w losowo wybranych jednostkach. Kontrola jest prowadzona przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni i polega na przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej z kierownikiem jednostki, w której student odbywa praktykę lub na wizytacji miejsca pracy. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości podejmowane są działania korygujące, a z rozmowy lub wizyty sporządzana jest notatka. Zasady odbywania kontroli nad praktykami nie są ujęte w dokumentacji, ale kontrola ta jest faktycznie prowadzona, co potwierdzają notatki przedstawione w trakcie wizytacji.

Zgodnie z Regulaminem studenckich praktyk zawodowych studenci samodzielnie wybierają miejsca odbywania praktyk, co pozwala na wybór jednostki administracyjnej czy przedsiębiorstwa, odpowiadającego indywidualnym zainteresowaniom.

Praktyka może odbywać się w polskich lub zagranicznych instytucjach i przedsiębiorstwach wskazanych przez studenta i zaakceptowanych przez opiekuna praktyk na kierunku. Brak jest jasno sprecyzowanych i zapisanych kryteriów jakościowych, które muszą spełniać placówki przyjmujące studentów na praktyki oraz przyjętych formalnie reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie

wybranego przez studenta. W Regulaminie praktyk w części programowej są jednak wyraźne wskazania rodzajów jednostek, w których praktyki powinny być odbywane.

Praktyki po zakończeniu danego cyklu są przedmiotem systematycznych analiz zespołu roboczego ds. jakości kształcenia.

Opiekun praktyk wraz z zespołem dokonuje rocznego przeglądu odbytych praktyk w zakresie organizacji procesu oraz stopnia osiągania założonych efektów uczenia się z uwzględnieniem opinii praktykodawców i sporządza raport, który po zaopiniowaniu przez Radę Programową, jest zatwierdzany przez Dziekana.

Efektom takich analiz i przeglądów są zmiany wprowadzane do organizacji i realizacji praktyk, na przykład w lutym 2020 r. dokładniej określono podmioty, w których studenci mogą realizować praktyki i doprecyzowano zapisy w sformułowaniu celów praktyk oraz regulaminie. W lutym 2021 r. z powodu sytuacji epidemicznej wydłużono możliwość odbycia praktyk do końca 6 semestru oraz podjęto decyzje o zaliczeniu praktyk na podstawie złożonej dokumentacji.

Wśród dokumentów, na podstawie których zaliczane są zajęcia praktyka zawodowa, jest nieobowiązkowa ankieta oceny miejsca praktyk wypełniana przez studentów. Ocena taka dostarcza opiekunowi praktyk na kierunku danych dotyczących przebiegu praktyk, celowości dalszej współpracy lub zweryfikowania jej czy wręcz zaprzestania, jeżeli nie spełnia lub nie realizuje założeń praktyki zawodowej.

Ogólne zasady dotyczące organizacji procesu nauczania są określone w Regulaminie studiów. Natomiast oparte na nim szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji roku akademickiego zawarte są w zarządzeniach Rektora. Rok akademicki dzieli się na dwa semestry obejmujące okresy zajęć dydaktycznych, sesje egzaminacyjne oraz sesje poprawkowe. Poszczególne sesje trwają 8-9 dni, co jest wystarczające do przeprowadzenia egzaminów.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku w cyklach co dwa tygodnie. Zajęcia rozłożone są w trakcie całego dnia w godzinach od 8.00 do 20.00. Pomiędzy poszczególnymi zajęciami przewidziane jest co najmniej 15 minut przerwy. Większość zajęć odbywa się w blokach 2 jednostek lekcyjnych. Natomiast na studiach niestacjonarnych zajęcia organizowane są w ramach 6-8 zjazdów i prowadzone są w godz. 16.00-20.00 w piątki oraz w sobotę i niedzielę w godz. 8.00-18.00/20.00. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów odbywają się z reguły w blokach 2-godzinnych.

Wskazane rozplanowanie zajęć jest prawidłowe i umożliwia studentom efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Określony w harmonogramie zajęć oraz przewidziany dla poszczególnych zajęć przez osoby je prowadzące czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe, zarówno dla studiów I, jak i II stopnia, są zgodne z przyjętymi dla nich efektami uczenia się. Uwzględniają one aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej Uczelni w tej dyscyplinie.

Łączny nakład pracy wyrażony w punktach ECTS jest dla obydwu poziomów studiów zgodny z przepisami a struktura punktów przypisanych do grup zajęć właściwa z punktu widzenia możliwości

osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów dla poszczególnych ich grup pozwala na osiągnięcie założonych efektów uczenia się, a na studiach stacjonarnych przekracza połowę punktów ECTS przyjętych dla całego programu. Sekwencja realizacji zajęć, zarówno na studiach I, jak i II stopnia jest prawidłowa z punktu widzenia następstwa i powiązania treści programowych i umiejętności w ich ramach kształtowanych. Proporcje zajęć realizowanych w poszczególnych formach są prawidłowe z punktu widzenia możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru spełnia wymagania określone w przepisach. Dla obydwu stopni studiów spełniony jest określony w przepisach wymóg przyporządkowania co najmniej połowy punktów ECTS do zajęć związanych z działalnością naukową. Program nauczania uwzględnia naukę języka obcego. Program studiów stacjonarnych I stopnia i niestacjonarnych studiów II stopnia nie przewiduje stosowania metod i technik kształcenia na odległość. Dopiero w okresie pandemii nastąpiło przejście dla wszystkich zajęć na nauczanie w trybie on-line.

Do realizacji zajęć stosowany jest szeroki zestaw metod dydaktycznych, prawidłowo dostosowanych do poszczególnych zajęć. Wykorzystywane są nowoczesne metody i wspomagające je narzędzia pozwalające na osiągnięcie przez studentów wszystkich przyjętych dla poszczególnych przedmiotów i całych studiów efektów uczenia się. Stosowane metody kształcenia pozwalają na przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych i udziału w nich. Metody dydaktyczne stosowane na lektoratach pozwalają na nabycie przez studentów kompetencji językowych w zakresie posługiwania się fachowym językiem obcym. Metody i techniki kształcenia na odległość, w okresie przed wprowadzeniem regulacji związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się pandemii, wykorzystywane były jedynie pomocniczo. W Uczelni wprowadzono rozwiązania umożliwiające dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych, w tym osób z niepełnosprawnościami. W praktyce nie są one jednak wykorzystywane.

Na kierunku praktyki zawodowe są integralną częścią programu studiów, choć jest to kierunek o profilu ogólnoakademickim. Efekty uczenia się dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się pozostałych zajęć. Treści programowe i wymiar praktyk oraz przyporządkowana im liczba punktów ECT określone zostały poprawnie. Umieszczenie w programie studiów i miejsca odbywania praktyk zapewniają możliwość osiągnięcia w pełni zaplanowanych efektów uczenia się. Metoda weryfikacji stopnia ich osiągnięcia jest dobrze dobrana i oparta w dużej mierze na bardzo starannie opracowanej dokumentacji.

Nadzór nad praktykami pełni dobrze do tego przygotowany opiekun, natomiast po stronie podmiotów przyjmujących – osoby wyznaczone przez podmioty przyjmujące w oparciu o zapisy umowy zawartej z Uczelnią. Praktyki podlegają kontroli opiekuna, utrzymywany jest kontakt między nim a podmiotem przyjmującym. Miejsca praktyk wybierane są przez studentów, ale również do dyspozycji jest pula miejsc w podmiotach współpracujących z Uczelnią w tym zakresie. Wszystkie miejsca praktyk muszą zapewniać możliwość osiągnięcia zaplanowanych efektów uczenia się, a ich kategorie są wprost wymienione w Regulaminie praktyk.

Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie, dokonywanej z udziałem studentów.

Organizacja procesu nauczania, w tym rozplanowanie zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział studentów w zajęciach i samodzielne uczenie się oraz uwzględnia niezbędny czas na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na studia określone są w corocznie przyjmowanych uchwałach Senatu. Są one przyjmowane na rok przed rozpoczęciem roku akademickiego, którego dotyczy rekrutacja.

Warunki przyjęć kandydatów na studia I stopnia zapewniają równe szanse na ich podjęcie a jednocześnie umożliwiają selektywny dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych w programie studiów efektów uczenia się. Podstawą przyjęcia na studia I stopnia kierunku o profilu ogólnoakademickim są wyniki uzyskane na egzaminie maturalnym z matematyki (z wagą 0,6) oraz języka obcego nowożytnego (z wagą 0,2) oraz języka polskiego albo geografii, albo wiedzy o społeczeństwie albo historii (z wagą 0,2). Tak postawione wymagania pozwalają na wyłonienie kandydatów na studia, którzy są w opinii Uczelni zdolni uzyskać umiejętności analityczne lub prowadzić badania naukowe. Wprowadzono także odpowiednie zasady zwalniania z postępowania kwalifikacyjnego laureatów olimpiad centralnych i konkursów. Należy także wskazać, że w jednostce prowadzony jest program edukacji ekonomicznej przeznaczony dla uczniów szkół średnich – Akademia Przedsiębiorczości. Laureaci Konkursu odbywającego się podczas drugiego etapu Akademii Przedsiębiorczości uzyskują prawo do podjęcia studiów na jednym z pięciu kierunków realizowanych na Wydziale. Kandydaci na studia przyjmowani są na podstawie list rankingowych do wyczerpania limitu miejsc.

Kandydatom na studia II stopnia stawiane są wymagania odnośnie osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych dla studiów I stopnia na kierunku finanse i rachunkowość lub innym uznanym za zbieżny (ekonomia, zarządzanie, logistyka). Kandydaci na studia II stopnia, którzy ukończyli inny kierunek studiów, muszą potwierdzić osiągnięcie wymaganych efektów uczenia się zdając test kompetencyjny. Przyjęcia na studia odbywają się do wysokości limitu miejsc na podstawie średniej ocen ze studiów I stopnia, które służą do sporządzenia listy rankingowej kandydatów. W roku akademickim 2019/2020 73% kandydatów przyjętych na studia stacjonarne i 83% na niestacjonarne II stopnia było absolwentami kierunku finanse i rachunkowość, 16-17% kierunków pokrewnych, natomiast 10% na studia stacjonarne i jedynie 1% innych kierunków studiów. W roku akademickim 2020/2021 73% kandydatów przyjętych na studia stacjonarne II stopnia i 61% kandydatów na studia niestacjonarne ukończyło kierunek finanse i rachunkowość, 25% kandydatów na studia stacjonarne i 34% na studia niestacjonarne ukończyło kierunki pokrewne a pozostałe 2% kandydatów na studia stacjonarne i 5% na studia niestacjonarne inny kierunek.

Kandydaci cudzoziemcy przystępują do kwalifikacji na studia I i II stopnia w drodze postępowania ustalonego dla kandydatów na zasadach ogólnie obowiązujących. Do postępowania kwalifikacyjnego może być przy tym dopuszczony cudzoziemiec, który legitymuje się wymaganymi przez przepisy dokumentami i posiada udokumentowaną znajomość języka polskiego.

Rekrutacja prowadzona jest przez Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną, której podlegają Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne.

Przyjęte dla kierunku warunki rekrutacji są przejrzyste, terminy rejestracji, terminy weryfikacji efektów uczenia się i różnic programowych, terminy składania dokumentów podawane są w kalendarium

rekrutacji na stronie internetowej Uczelni. Kandydaci mają możliwość sprawdzenia swojej sytuacji związanej z rekrutacją za pośrednictwem internetowego Systemu Obsługi Kandydatów.

Obecnie obowiązujące warunki rekrutacji nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określone zostały w uchwale Senatu. Dopuszczają one zaliczenie nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. Pozytywne zakończenie procedury potwierdzającej pozwala na zaliczenie zajęć/modułów/przedmiotów i przyporządkowanej im liczby punktów ECTS z danego programu studiów i wystawienie oceny zgodnej ze skalą ocen określoną w Regulaminie Studiów. Od osób ubiegających się o przyjęcie na studia I stopnia w oparciu o procedurę potwierdzania efektów uczenia się wymaga się co najmniej pięciu lat doświadczenia zawodowego, posiadania kwalifikacji pełnej na poziomie 5 PRK albo kwalifikacji nadanej w ramach zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego odpowiadającej poziomowi 5 Europejskich Ram Kwalifikacji. Natomiast od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia II stopnia wymaga się kwalifikacji pełnej na poziomie 6 PRK i co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów I stopnia. W przebiegu procesu potwierdzania efektów uczenia się weryfikowana jest wiedza, umiejętności i kompetencje kandydata. Wniosek kandydata jest rozpatrywany przez powołaną przez Dziekana Komisję. Decyzję o przyjęciu na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się podejmuje Komisja Rekrutacyjna. Osoba przyjęta na studia w wyniku tej procedury studiuje według indywidualnej organizacji studiów określonej w Regulaminie studiów. Przyjęte w Uczelni warunki są zgodnie z przepisami i zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. W latach 2015-2020 procedury te nie były jednak wykorzystywane w procesie rekrutacji kandydatów na studia.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, określone zostały w Regulaminie studiów. Przewidują one, że student może być przyjęty na studia na kierunku w trybie przeniesienia z innej uczelni krajowej lub zagranicznej. Decyzję w tej sprawie podejmuje Prodziekan na podstawie umotywowanego wniosku kandydata, opinii dziekana wydziału, z którego student chce się przenieść, poświadczonej karty przebiegu studiów. Punkty ECTS uzyskane przez studenta w dotychczasowym przebiegu studiów mogą zostać uznane w całości w miejsce ujętych w programie studiów dla kierunku, na który student się przenosi, pod warunkiem zbieżności efektów uczenia się dla programów studiów w obu uczelniach. W przypadku różnicy efektów uczenia się, możliwe jest uznanie części zrealizowanego programu studiów i wskazanie zajęć koniecznych do uzupełnienia wraz z terminami ich zaliczenia. W zależności od liczby stwierdzonych różnic programowych kandydat może uzyskać zgodę na kontynuację studiów od kolejnego semestru w stosunku do ostatniego zakońzonego na uczelni opuszczanej lub od wcześniejszego. Warunkiem takiego przyjęcia jest zaliczenie przez studenta co najmniej jednego semestru studiów w uczelni, którą student opuszcza oraz legitymowanie się aktywnym statusem studenta w momencie podejmowania decyzji.

Studenci mogą ubiegać się o uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, w związku z uczestnictwem w programach wymiany krajowej (program MostAR) lub zagranicznej (program Erasmus+) w ramach podpisanych przez Uczelnię umów. W tych przypadkach wymagana jest wstępna zgoda Prodziekana na realizację części studiów w ramach programów wymiany. Przedmioty, których efekty uczenia się nie mogą zostać uznane, muszą zostać odrobione w terminie ustalonym przez Prodziekana w ramach różnic programowych. W ramach programu Erasmus+ możliwa jest także realizacja praktyk zagranicznych, obowiązkowych lub nieobowiązkowych (dodatkowych).

Opisane warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, stosowane w odniesieniu do kierunku zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady i procedury dyplomowania określone zostały w Regulaminie studiów. Warunkiem uzyskania dyplomu ukończenia studiów, zarówno I, jak i II stopnia, jest uzyskanie zaliczeń z wszystkich przedmiotów ujętych w programie studiów, otrzymanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej i pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego.

Warunki jakim powinna odpowiadać praca dyplomowa są określone w wytycznych ujętych w zarządzeniu Rektora oraz uszczegółwiających je wytycznych jednostki prowadzącej kierunek. Praca dyplomowa na studiach I stopnia powinna potwierdzać osiągnięcie efektów uczenia się nabytych w trakcie studiów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych prowadzących do rozwiązywania konkretnych zagadnień teoretycznych i/lub praktycznych. Praca dyplomowa przygotowywana na studiach II stopnia powinna mieć charakter badawczy lub teoretyczno-badawczy i potwierdzać wiedzę i umiejętności dyplomanta związane z kierunkiem studiów oraz uwzględniać krytyczne rozumienie teorii i zasad jej stosowania, znajomość metod badawczych oraz umiejętność korzystania z źródeł wiedzy na dany temat.

Regulacje przyjęte w Uczelni dopuszczają przygotowanie pracy dyplomowej w formie artykułu opublikowanego w czasopiśmie naukowym lub rozdziału w opiniowanej przez recenzentów zewnętrznych monografii.

Tematy prac dyplomowych są proponowane przez promotorów lub studentów i zatwierdzane przez Prodziekana. Promotorem pracy licencjackiej i magisterskiej może być pracownik ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub doktora, jednak w przypadku prac magisterskich warunkiem jest, aby recenzentem był co najmniej doktor habilitowany. Promotorem pracy dyplomowej może być nauczyciel akademicki posiadający wykształcenie i/lub dorobek naukowy związany z obszarem kształcenia i dziedziną, w której kierunek studiów jest osadzony i/lub obszar jego zainteresowań naukowych obejmuje tematykę pracy. Praca dyplomowa jest weryfikowana za pomocą JSA.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Prodziekana, w skład której wchodzi minimum 3 osoby, w tym promotor i recenzent oraz przewodniczący będący pracownikiem naukowym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem profesora.

W trakcie egzaminu dyplomowego na studiach I i II stopnia student przedstawia główne tezy pracy dyplomowej w formie prezentacji multimedialnej oraz udziela odpowiedzi na 2 wybrane losowo pytania egzaminacyjne dostępne na stronie internetowej jednostki i jedno dotyczące obszaru pracy dyplomowej. Zakres zagadnień egzaminu dyplomowego dla kierunku obejmuje po 100 pytań na studiach I i II stopnia. Zagadnienia są ogłaszane studentom co najmniej trzy miesiące przed terminem egzaminu.

Warunkiem ukończenia studiów jest uzyskanie zaliczeń z zajęć ujętych w programie studiów (średnia ocen uzyskanych w trakcie studiów wpływa w 50% na ocenę końcową na dyplomie), uzyskanie oceny pozytywnej z pracy dyplomowej (średnia arytmetyczna ocen promotora i recenzenta pracy wpływa w 25% na ocenę końcową na dyplomie) oraz zdanie egzaminu dyplomowego (egzamin dyplomowy uznaje się za zdany po uzyskaniu oceny pozytywnej za każde z pytań egzaminacyjnych a średnia uzyskanych ocen wpływa w 25% na ocenę końcową na dyplomie).

Wynik egzaminu dyplomowego, bezpośrednio po jego zakończeniu, ogłasza dyplomantowi przewodniczący komisji w obecności jej członków.

Przedstawione zasady i procedury dyplomowania stosowane na kierunku są trafne, specyficzne i zapewniają właściwe potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania zostały sformułowane w Regulaminie studiów. Określają one prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów oraz etapów studiów. Przepisy te regulują organizację procesu weryfikacji osiągnięć studenta, a w szczególności określają uprawnienia odwoławcze i konsekwencje braku zaliczenia przedmiotu.

Warunkiem wpisu studenta na kolejny semestr jest osiągnięcie przez niego efektów uczenia się przypisanych do przedmiotów ujętych w planie studiów danego semestru. W przypadku uzyskania ocen niedostatecznych studentowi przysługuje jeden termin poprawkowy. Regulamin studiów określa zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się. Studentowi, który kwestionuje uzyskaną ocenę przysługuje prawo złożenia pisemnego umotywowanego wniosku do Prodziekana o zaliczenie komisyjne. Zaliczenie to odbywa się przed komisją powołaną przez Prodziekana. Jednocześnie nauczyciele akademicki zobowiązani są do zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem, jakie mogą wystąpić w procesie weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Zgodnie z Regulaminem studiów na wniosek studenta z niepełnosprawnością, formy zaliczenia przedmiotu mogą zostać dostosowane do jego możliwości wynikających z niepełnosprawności. W zaliczeniach i egzaminach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób z niepełnosprawnością ruchową i osób niewidomych.

Zasady i sposoby weryfikacji efektów uczenia się i wagi poszczególnych ocen oraz formy dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektów uczenia się opracowywane są przez koordynatora przedmiotu i zapisane w sylabusie. W sylabusach określono elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową. Wagi te zostały odniesione do poszczególnych sposobów weryfikacji efektów uczenia się. Warunki zaliczania zajęć określone w sylabusie przedstawiane są studentom na pierwszych zajęciach. Prowadzący zajęcia informuje indywidualnie, drogą mailową lub za pomocą systemu eHMS studentów o uzyskanych przez nich ocenach i uzgadnia za pośrednictwem starosty ewentualny termin poprawy zaliczenia/egzaminu. Regulamin studiów umożliwia studentom wgląd do ocenionych prac oraz wyniku egzaminu komisyjnego.

System weryfikacji efektów uczenia się stosowany na kierunku zapewnia bezstronność, rzetelność i przejrzystość formułowania ocen oraz równe traktowanie studentów. W razie potrzeby jest on adaptowany do indywidualnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Przyjęte w nim rozwiązania motywują studentów do systematycznej pracy.

W listopadzie 2020 r. zarządzeniem Rektora wprowadzone zostały nadal obowiązujące zasady weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przyjętych w programie studiów poza siedzibą Uczelni przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Wprowadza ono obowiązek zgodności stosowanych w tym trybie form weryfikacji z określonymi w sylabusach przedmiotów. Jeżeli nie jest to możliwe powinna być zastosowana inna adekwatna forma, która nie prowadzi do obniżenia wymagań w zakresie oceny. Dotychczas rozwiązanie takie zostało zastosowane w odniesieniu do trzech przedmiotów.

Wskazane powyżej regulacje wprowadzone w Uczelni dotyczące wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość gwarantują prawidłową identyfikację studenta przystępującego do zaliczenia bądź egzaminu. Nakładają one na nauczycieli akademickich obowiązek przeprowadzania weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych w programie studiów w formie zdalnej w taki sposób, aby zapewnić równość wymagań dla wszystkich przystępujących do nich studentów i jednocześnie minimalizować zagrożenie niesamodzielności postępowania studentów lub korzystania przez nich z niedozwolonych pomocy.

Metody weryfikacji osiągnięcia określonych dla każdego przedmiotu efektów uczenia się zostały podane w jego sylabusie. Są one prawidłowo dobrane do charakteru danego przedmiotu oraz przyjętych dla niego efektów szczegółowych. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności

weryfikowane są na podstawie testów pisemnych lub komputerowych, oceny projektów i raportów przygotowywanych w ramach pracy indywidualnej lub zespołowej, kolokwiiw na ćwiczeniach, oceny praktycznych umiejętności weryfikowanych podczas zajęć terenowych. Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych weryfikowane są na podstawie oceny aktywności w trakcie dyskusji oraz oceny postaw studenta w trakcie zajęć. Metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane w odniesieniu do zajęć przygotowujących studentów do prowadzenia działalności naukowej bądź udziału w niej umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do wykonywania tych zadań. Efekty uczenia się uzyskane w trakcie praktyk weryfikowane są na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji obejmującej wypełniony dziennik praktyk, sporządzony raport z praktyk i prezentację instytucji lub jednostki gospodarczej.

Należy podkreślić, że w sylabusie przedmiotu dla każdej ze stosowanych metod weryfikacji określono, które z efektów uczenia się są przy jej zastosowaniu weryfikowane. Rozwiązania takie zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przyjętych dla kierunku.

W okresie obowiązywania regulacji dotyczących przeprowadzania weryfikacji efektów uczenia się z zastosowaniem środków komunikacji elektronicznej stosowane są w tym celu: platforma Moodle z narzędziem BigBlueButton oraz Office 365, a w szczególności MS Teams i poczta elektroniczna w domenie edu.pl. Stosowanie tych narzędzi umożliwia skuteczne zastosowanie metod weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przyjętych dla poszczególnych przedmiotów.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie opanowania języka obcego przeprowadzana jest w oparciu o prace pisemne i prezentacje sprawdzające znajomość słownictwa, gramatyki, umiejętność rozumienia materiałów źródłowych oraz umiejętność komunikowania się. Na studiach I stopnia weryfikacja obejmuje sprawdzenie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego poprzez przeprowadzenie egzaminu na poziomie B2, a na studiach II stopnia na poziomie B2+. Metody i narzędzia stosowane na kierunku do weryfikacji efektów uczenia się, w tym kompetencji językowych i zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych są dobrane prawidłowo i uwzględniają specyfikę przedmiotów i przypisane im efekty. Obowiązujące od czerwca 2020 r. regulacje uczelniane przewidują, że egzaminy dyplomowe mogą być prowadzone w formie tradycyjnej albo zdalnej. Zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych poza siedzibą Uczelni z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniają ich prawidłowy przebieg.

Dokumentowanie osiąganych przez studentów efektów uczenia się oparte jest na zasadach określonych w wewnętrznych przepisach Uczelni. Koordynatorzy przedmiotów zobowiązani są do gromadzenia sylabusów przedmiotów, list obecności studentów na ćwiczeniach i seminariach, kart egzaminacyjnych i zaliczeniowych. Dokumentacja ta jest przechowywana przez okres kształcenia na danym poziomie studiów wydłużony o jeden rok akademicki. Prace etapowe przechowywane są przez osoby odpowiedzialne za przedmiot przez okres następnego jednego cyklu. Dokumentacja procesu dyplomowania obejmująca prace dyplomowe, raporty z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, kart oceny pracy, protokół z egzaminu dyplomowego przechowywana jest w teczce absolwenta w archiwum jednostki.

Osiągnięcie efektów uczenia się odnoszących się do poszczególnych przedmiotów dokumentowane jest w formie prac pisemnych, projektów przygotowywanych indywidualnie i w grupach, prezentacji multimedialnych studentów. Przeprowadzona analiza wybranych prac etapowych wskazała na zgodność ich form z określoną w sylabusach przedmiotów. Metody weryfikacji efektów uczenia się umożliwiały sprawdzenie wiedzy i dla większości przedmiotów także umiejętności nabytych przez studentów. Rekomenduje się jednak poszerzenie zakresu weryfikacji umiejętności, gdyż dla niektórych przedmiotów weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się odbywała się w oparciu o pisemne egzaminy

testowe pozwalające na sprawdzenie jedynie wiedzy studentów. Protokoły wskazywały, że oceny prac etapowych były z reguły zróżnicowane i nie stwierdzono występowania zjawiska zawyżania ocen.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się związanych z procesem dyplomowania przeprowadzona została w dwóch zakresach. Po pierwsze, dokonano analizy tematów wszystkich prac licencjackich i magisterskich obronionych na kierunku w roku akademickim 2019/2020, obsady promotorów i recenzentów oraz ocen z prac i egzaminu dyplomowego. Analiza ta wskazała, że tematyka prac była zgodna z dyscypliną, do której został przyporządkowany kierunek i obejmowała szerokie spektrum zagadnień z zakresu ekonomii i finansów. Prace dyplomowe na studiach I stopnia nakierowane były na rozwiązywanie takich problemów z zakresu finansów, jak: funkcjonowanie rynków i instytucji finansowych, sposobów przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego, zarządzania finansami, systemu podatkowego z odpowiednim uwzględnieniem zagadnień teoretycznych i praktycznych odpowiadających temu poziomowi studiów. Prace dyplomowe przygotowywane na studiach II stopnia dotyczyły problemów funkcjonowania systemu finansowego oraz gospodarki finansowej podmiotów gospodarczych i instytucji. Także w tym przypadku odpowiadały one kierunkowi studiów i poziomowi kształcenia. Stwierdzono, że przestrzegane są przyjęte w procedurze dyplomowania zasady obsady seminariów i powoływania recenzentów dysponujących odpowiednim stopniem naukowym. Analiza wskazanych zestawień doprowadziła także do wniosku, że jednoznacznie dominowały wysokie, tj. powyżej 4,0, oceny prac i końcowe oceny ze studiów.

Drugi zakres analizy miał charakter szczegółowy i opierał się na losowo wybranych pracach dyplomowych, kartach ich oceny przez promotora i recenzenta, raportach z JSA oraz protokołach egzaminu dyplomowego. Analiza ta wskazała, że prace obejmują zagadnienia teoretyczne i praktyczne odpowiadające kierunkowi i poziomowi studiów. W niektórych pracach części teoretyczne prac oparte na przeglądzie literatury były dość wąskie, a struktura rozdziałów nierównomierna w ujęciu ich objętości. Wystąpiły także przypadki wykorzystania w dość wąskim zakresie literatury podstawowej z zakresu podjętej w pracy tematyki. Rekomenduje się wskazanie promotorom na konieczność kształtowania zrównoważonej struktury wewnętrznej prac, a w szczególności konieczność uwzględniania w nich odpowiednio rozwiniętego krytycznego przeglądu aktualnej literatury z zakresu tematyki prac. W niektórych pracach stwierdzono niepełną zgodność celów i zawartości pracy z jej tematem. Rekomenduje się zwrócenie uwagi promotorom prac na niezbędność zapewnienia pełnej zgodności w tym zakresie. Metodyka badań zastosowana w większości prac dyplomowych była w niezbędnym stopniu dostosowana do poziomu kształcenia i profilu studiów. W dość wąskim zakresie wykorzystywane były metody ilościowe i najczęściej ograniczały się do stosowania prostych statystyk opisowych opartych na wskaźnikach struktury bądź zmiany odnoszącej się do badanego zjawiska. Z reguły brak było także pogłębionej interpretacji prezentowanych wyników badań empirycznych. Prezentacja wyników badań ograniczała się z reguły do powtórzenia w ramach opisu danych i wskaźników zawartych w zestawieniach tabelarycznych. Rekomenduje się stosowanie w pracach dyplomowych szerszego zakresu metod ilościowych, w tym zwłaszcza na studiach drugiego stopnia bardziej zaawansowanych, a także obszerniejszej interpretacji uzyskanych wyników oraz przeprowadzanie wnioskowania.

Analiza ocen prac dyplomowych dokonywanych przez promotora i recenzenta wskazała, że w części formularza przeznaczonego na ocenę merytoryczną przeważa opis zawartości pracy a formułowane oceny są bardzo ogólne i nie zawierają rozwiniętego uzasadnienia. W znacznej części recenzji brak było odniesienia się do błędów formalnych w zakresie stylu językowego, sporządzania i skracania przypisów, formatowania tekstu oraz uwzględnienia tego typu mankamentów w ocenie końcowej pracy. Oceny części prac dyplomowych były przy tym przynajmniej w pewnym stopniu zawyżone. W formularzach ocen wypełnianych komputerowo zdarzają się przypadki dużej zbieżności ogólnych sformułowań w ocenach różnych prac przez jednego nauczyciela. Rekomenduje się zobowiązanie

promotorów i recenzentów do skrupulatnej weryfikacji wszystkich elementów składowych pracy dyplomowej i wyrażania tego w bardziej adekwatnej ich ocenie.

Należy także wskazać, że w dostępnych opcjach systemu JSA w Uczelni wybrana została ocena na bardzo wysokim poziomie podobieństwa. W efekcie w raportach odnoszących się do prac dyplomowych broniących na kierunku dominują wyniki wskazujące na brak zapożyczeń bądź ich bardzo wąski zakres.

Obsada komisji egzaminacyjnych i zakres egzaminu dyplomowego były w badanych przypadkach zgodne z przyjętą procedurą dyplomowania.

Pozycja absolwentów kierunku studiów na rynku pracy monitorowana jest w oparciu o dane pochodzące z Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. Przedstawiony zespołowi oceniającemu raport z systemu ELA obejmuje informacje dotyczące studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia w przekroju doświadczenia zawodowego, poszukiwania pracy i zagrożenia bezrobociem, wynagrodzeń absolwentów oraz geograficznego zróżnicowania losów absolwentów. Należy nadmienić, że w jednostce prowadzącej kierunek powołany został Koordynator ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów. Koordynator ds. jakości kształcenia oraz Koordynator ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów dokonują okresowej oceny ofert pracy z biura karier przekazywanych studentom. Dziekan i Prodzekani razem z Koordynatorem ds. jakości kształcenia prowadzą także okresowy monitoring dotyczący kontynuowania kształcenia absolwentów na danym kierunku studiów.

Studenci kierunku angażowani są w działalność naukową i posiadają osiągnięcia w tym zakresie. Zaangażowanie to obejmuje różne formy. Studenci byli w okresie ostatnich kilku lat współautorami kilku monografii, autorami i współautorami kilkunastu artykułów opublikowanych w krajowych i zagranicznych czasopiśmie naukowych, wygłaszali referaty na kilkunastu krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Natomiast jedynie incydentalnie uczestniczą w realizacji badań naukowych. Wyrazem docenienia osiągnięć naukowych studentów było uzyskiwanie przez jedną ze studentek kierunku stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Uzyskiwali także nagrody w konkursach na prace dyplomowe i inne wyróżnienia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia spełniają wymagania formalne określone w przepisach prawa. Zapewniają one bezstronne traktowanie kandydatów i stwarzają im równe szanse w podjęciu studiów. W odniesieniu do kandydatów przyjmowanych na studia I stopnia uwzględnia się wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Przyjęcia odbywają się na podstawie rankingu punktów do wysokości ustalonego przez Uczelnię limitu. Kandydaci na studia II stopnia, którzy ukończyli studia na kierunku innym niż finanse i rachunkowość bądź pokrewnym zdają test kompensacyjny. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów wprowadzone w Uczelni są zgodne z przepisami prawa. Zasady i procedury dotyczące uznawania efektów uczenia się osiągniętych w innej uczelni zapewniają możliwość ich identyfikacji oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów danego kierunku. Zasady i procedury dyplomowania są trafne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Zasady weryfikacji efektów uczenia się zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość formułowania ocen oraz równe traktowanie studentów. Przewidziana jest możliwość adaptowania tych zasad do indywidualnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Przyjęto odpowiednie rozwiązania dotyczące postępowania w sytuacjach konfliktowych oraz przekazywania studentom informacji zwrotnych o uzyskanych ocenach.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, a w szczególności sprawdzenie opanowania umiejętności związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych bądź udziału w nich oraz znajomości języka obcego. Regulacje wewnętrzne przyjęte w Uczelni na czas ograniczenia bezpośrednich form zajęć w związku z pandemią oraz udostępnione nauczycielom akademickim i studentom narzędzia komunikacji elektronicznej pozwalają na prawidłowe stosowanie metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się i skuteczne dokonywanie oceny pracy studentów. Zapewnione jest równe traktowanie wszystkich przystępujących do zaliczeń i egzaminów studentów i jednocześnie minimalizowane są zagrożenia niesamodzielności ich pracy.

Uczelnia zapewnia właściwe dokumentowanie osiągnięć studentów w formie prac etapowych i dyplomowych. Zakres wiedzy i umiejętności weryfikowanych za pomocą tych prac jest zgodny z efektami uczenia się. Forma weryfikacji jest dostosowana do charakteru przedmiotu. Tematyka prac licencjackich i magisterskich jest zgodna z kierunkiem studiów. Metodyka i treść prac jest dostosowana do poziomu studiów i profilu kształcenia. Prace dyplomowe w niezbędnym stopniu przygotowują absolwentów do prowadzenia działalności naukowej bądź udziału w niej.

Studenci kierunku są autorami publikacji naukowych i posiadają inne osiągnięcia naukowe w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra kierunku liczy 3 profesorów tytularnych, 25 doktorów habilitowanych, 52 doktorów, 30 magistrów. W roku akademickim 2020/2021 zajęcia na kierunku realizowało 110 pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku reprezentują głównie dyscyplinę ekonomia i finanse, ale także takie dyscypliny takie jak: nauki o zarządzaniu i jakości, rolnictwo i ogrodnictwo. Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne zajęcia posiadają kwalifikacje zgodne z dyscypliną wiodącą dla kierunku. Wykłady powierza się nauczycielom akademickim z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, a także nauczycielom ze stopniem naukowym doktora. Przy zleceniu prowadzenia zajęć uwzględnia się w szczególności realizowane prace naukowo-badawcze oraz inne zobowiązania i obciążenia naukowe lub dydaktyczne nauczycieli akademickich. Nauczyciele

akademyk prowadzący zajęcia na kierunku w latach 2015-2020 byli autorami lub współautorami ponad 60 monografii naukowych oraz 50 redakcji monografii oraz opublikowali ponad 1300 artykułów w czasopiśmie krajowych i międzynarodowych, a także 480 rozdziałów w monografiach naukowych. Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia związane z dyscypliną ekonomia i finanse do której przyporządkowano kierunek posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe w zakresie tej dyscypliny. Prowadzący zajęcia doskonalą swoje kompetencje uczestnicząc w szkoleniach, kursach i warsztatach organizowanych w kraju i zagranicą. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia realizują także badania zlecane przez otoczenie społeczno-gospodarcze oraz przygotowują liczne opinie i ekspertyzy na rzecz praktyki, realizują projekty naukowe finansowane m.in. przez NCN, NCBR, MNiSW, HORYZONT 2020, Projekty European Cooperation in Science and Technology i COST. Kadra prowadząca zajęcia ze studentami odbyła staże w wiodących naukowych ośrodkach krajowych i zagranicznych oraz bierze czynny udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych. Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Kadry powierza się do realizacji zajęcia, które są zgodne z kompetencjami poszczególnych prowadzących i z uwzględnieniem udokumentowanego dorobku potwierdzającego posiadane kompetencje. Przedmioty z modułu ogólnego realizowane są przez pracowników innych Instytutów Uczelni posiadających dorobek naukowy i dydaktyczny zgodnych z zakresem prowadzonego przedmiotu. Przedmioty kierunkowe prowadzone są przez nauczycieli akademickich specjalizujących się i realizujących badania naukowe spójne z tematyką realizowanych zajęć. O ostatecznej obsadzie zajęć decyduje dziekan, a sposób i kryteria przydziału zajęć umożliwiają ich prawidłową realizację. Obciążenie dydaktyczne poszczególnych nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami, w tym wymaganiami dotyczącymi pensum ustalonego w Regulaminie Pracy. Nauczyciele akademicki zatrudnieni w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy realizują na kierunku łącznie 1875 godzin dydaktycznych na studiach I stopnia (99%) oraz 900 godzin (98%) na studiach II stopnia. Obciążenie dydaktyczne kadry mieści się w przyjętych standardach i umożliwia prawidłową realizację zajęć. Na nauczyciela akademickiego przypada średnio 2-5 zajęć a w przypadku gdy danej osobie powierzono większą liczbę zajęć, zajęcia te mieszczą się w grupie zajęć zbliżonych tematycznie. Uczelnia zapewnia wsparcie dla kadry w zakresie przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Centrum Informatyczne przekazało pracownikom linki do materiałów szkoleniowych w zakresie Office365 oraz MS Teams. Uczelnia zorganizowała dla pracowników szereg szkoleń, realizowanych za pośrednictwem MS Teams. Pracownicy prowadzący zajęcia mają możliwość korzystania ze wsparcia informatycznego oferowanego przez Centrum Informatyczne za pośrednictwem zgłoszeń mailowych i telefonicznych. Aktualnie pracownicy są koordynatorami projektu międzynarodowego Digital Roadmap for designing online interactive content, którego celem jest opracowanie poradników metodycznych, interaktywnych samouczków i szybkiej ścieżki doboru narzędzi elearningu do konkretnych potrzeb dydaktycznych, wypracowanie nowoczesnych metod kształcenia w systemie elearningu z wykorzystaniem różnorodnych ogólnodostępnych programów oraz przeszkolenie kadry dydaktycznej. Uczelnia na bieżąco monitoruje opinie kadry i studentów dotyczącą potrzeb w zakresie kształcenia na odległość. Uczelnia prowadzi politykę przeciwdziałania postępowaniom nieetycznym. W celu zapobiegania i przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy w jednostce został powołany koordynator ds. równego traktowania pracowników i studentów. W Uczelni obowiązuje Zarządzenie Nr 31 Rektora z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie Polityki przeciwdziałania mobbingowi w SGGW w Warszawie. Polityka kadrowa w odniesieniu do trybu zatrudniania pracowników, awansowania oraz zmiany charakteru zatrudnienia prowadzona jest zgodnie z zasadami wypracowanymi na Uczelni i przyjętymi w stosownych uchwałach Senatu i ujętych w Statucie Uczelni. Prowadzona jest analiza

stanu kadrowego i w zależności od potrzeb dydaktycznych i badawczych oraz możliwości finansowych składane są wnioski do JM Rektora o zatrudnienie pracowników. Rekrutacja na stanowisko nauczyciela akademickiego odbywa się na zasadzie otwartego konkursu. W przypadku zatrudniania pracownika spoza uczelni, obowiązkowa jest hospitacja zajęć jeszcze przed ostateczną decyzją o zatrudnieniu. Dyrektor Instytutu wraz z kierownikami katedr monitorują stan zatrudnienia w katedrach w odniesieniu do potrzeb dydaktycznych. Osoby, które odchodzą na emeryturę lub z innych powodów nie prowadzą zajęć dydaktycznych (urlop zdrowotny, macierzyński lub inny) są zastępowane w procesie nauczania przez innych prowadzących zajęcia. Jeśli istnieje taka potrzeba zatrudniane są dodatkowe osoby. Istotnym instrumentem prowadzonej polityki kadrowej są wyniki bieżącej i okresowej oceny pracowników, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów. W dążeniu do uzyskania wysokiej jakości kształcenia nauczyciele akademicy są poddawani ocenie zarówno przez studentów, jak i Zespół Roboczy ds. Hospitacji. Pracownik oceniany jest także w ramach okresowej oceny kadry naukowo-dydaktycznej. Ocena ta prowadzona jest według kryteriów ujętych w Regulaminie oceny nauczyciela akademickiego. Nauczyciele akademicy mogą korzystać z działających w Uczelni programów motywujących. W Uczelni funkcjonują dwa systemy motywacyjne: motywacyjny system wynagradzania pracowników SGGW oraz System Wsparcia Finansowanego Zespołów Badawczych. W 2019 roku środki finansowe otrzymało 11 naukowców, zaś w 2020 r. wsparcie finansowe przyznano 14 osobom. Pracownicy osiągający sukcesy w działalności naukowej, dydaktycznej czy organizacyjnej są nagradzani nagrodami JM Rektora. W podnoszeniu kompetencji dydaktycznych i umiędzynarodowieniu ważną rolę spełnia program Erasmus+. Jedną z form wsparcia rozwoju naukowego kadry jest także możliwość wnioskowania o obniżenie pensum akademickiego z uwagi na prowadzenie projektów badawczych. Rada Uczelniana Samorządu Studentów corocznie organizuje plebiscyt na Wydziałowych Mistrzów Edukacji, którego celem jest wyłonienie i nagrodzenie wybitnych dydaktyków. Na uwagę zasługuje fakt, że w dniu 19 maja 2017 r. Komisja Europejska przyznała SGGW logo „HR Excellence in Research”. Realizowana polityka kadrowa umożliwia kształtowanie kadry zapewniającej prawidłową realizację zajęć, sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich, kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych, i wszechstronnego doskonalenia. Polityka kadrowa sprzyja takiemu doborowi pracowników naukowo-dydaktycznych, który gwarantuje zarówno wysoki poziom prowadzonych badań naukowych jak i zapewnia wysoki poziom kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Dorobek nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz kompetencje kadry zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich umożliwiającą prawidłową realizację zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza dydaktyczno-naukowa do realizacji zajęć zlokalizowana jest w kampusie Uczelni w budynkach nr 3,5,6,7 znajdujących się przy ul. Nowoursynowskiej w Warszawie. Zajęcia realizowane są także w budynkach zlokalizowanych pomiędzy ulicami: Nowoursynowską, Ciszewskiego i aleją Jana Rodowicza „Anody” oraz przy ul. Nowoursynowskiej 166. W budynkach 3, 5, 6 i 7 znajdują się cztery sale wykładowe liczące ponad 100 miejsc dla studentów. Każda z czterech sal posiada nagłośnienie i jest wyposażona w rzutnik pisma i rzutnik multimedialny z komputerem, tablicę oraz ekran. W budynku nr 3 Uczelnia korzysta z 3 sal o łącznej powierzchni 132,16 m², w budynku nr 5 z 5 sal o łącznej powierzchni 211,31 m², w budynku nr 6 z 7 sal o łącznej powierzchni 663,7 m², a w budynku nr 7 z 10 sal o łącznej powierzchni 483,9 m². Uczelnia posiada osiem pracowni komputerowych dysponujących łącznie 134 stanowiskami. Kształcenie w zakresie języków obcych odbywa się w pracowniach dydaktycznych Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (przy ul. Ciszewskiego 10), gdzie do dyspozycji studentów są środki audiowizualne, biblioteka oraz laboratorium SITA. Zajęcia z wychowania fizycznego realizowane są w obiektach sportowych SGGW (przy ul. Ciszewskiego 10) w których znajduje się: nowoczesny basen z częścią rekreacyjną, 3 sale sportowe, hala do tenisa ziemnego (3 korty), dwie sale do aerobiku, siłownia, sauny suche, solarium stojące. Sale, specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria oraz ich wyposażenie, którymi dysponuje Uczelnia dla celów kształcenia na ocenianym kierunku są zgodne z potrzebami procesu nauczania, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej i zawodowej oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do wirtualnego dziekanatu oraz elektronicznej legitymacji studenckiej. Studenci mogą korzystać również ze studenckiego konta pocztowego. Każdy student posiada uczelniane konto pocztowe w usłudze Microsoft 365. Uczelnia oferuje studentom możliwość korzystania z programów: STATISTICA, SPSS oraz Microsoft. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do bezprzewodowej sieci komputerowej EDUROAM oraz do ogólnouczelnianej sieci komputerowej dostępnej w domach studenckich. W Uczelni funkcjonuje Centrum Informatyczne, które wspiera studentów w rozwiązywaniu problemów technicznych z zakresu IT. Do dyspozycji studentów jest platforma e-learningową Adobe Connect, dzięki której realizowane są zajęcia webinarowe. Studenci korzystają także z e-learningowej platformy MOODLE w trakcie obowiązkowych szkoleń BHP oraz szkoleń bibliotecznych. Podczas zajęć dydaktycznych na kierunku studenci korzystają ze specjalistycznego oprogramowania takiego jak: Microsoft Office oraz Libre Office, programów do tworzenia map (QGIS, ArcGIS, Google Earth), programów statystycznych (głównie program Statistica, Gretl lub SPSS), programów do grafiki inżynierskiej (AutoCAD, NanoCAD), PS IMAGO PRO, Legalis, Refinitiv Datastream, Eikon, RStudio oraz bazy i portalu EMIS. W warunkach ograniczonego funkcjonowania Uczelni 3 kwietnia 2020 r. została uruchomiona centralnie zarządzana usługa Microsoft Teams z pakietu Microsoft Office365, wspomagająca pracę zdalną i pozwalająca na prowadzenie czatów, tele- i videokonferencji, udostępnianie plików i kalendarzy dla innych użytkowników oraz grup roboczych stworzonych w MS Teams. W usłudze tej zostały skonfigurowane grupy ćwiczeniowe oraz wykładowe na kontach osób odpowiedzialnych za prowadzenie ćwiczeń i wykładów. Przyspieszono też prace dotyczące wdrożenia dla pracowników i studentów nowego

programu pocztowego Office365, który w pełni zastąpił dotychczasowy system pocztowy webmail 16 kwietnia 2020 r. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami. Synchroniczna interakcja z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej może zachodzić podczas zajęć prowadzonych w trybie zdalnym przy użyciu takich platform, jak Adobe Connect, Moodle WE, Moodle SGGW oraz MS Teams (np. podczas spotkań na żywo w Adobe Connect i MS Teams, komunikacji w czasie rzeczywistym na czacie w MS Teams, czy spotkań na żywo w Moodle przy wykorzystaniu aplikacji BigBlueButton). W ten sposób realizowane są wszystkie zajęcia prowadzone na kierunku w roku akademickim 2020/2021. Interakcja asynchroniczna jest również możliwa przy zastosowaniu ww. platform (np. zapisanie wiadomości na czacie w Teams, wysłanie przypisanego studentowi zadania w Teams, wysłanie wiadomości e-mail). Taka interakcja jest również możliwa w systemie elektronicznej obsługi studentów (eHMS – np. wstawienie oceny częściowej lub końcowej, umieszczenie materiału dla studenta, wysłanie wiadomości). Podczas nauczania w trybie zdalnym, studenci z niepełnosprawnością mogą zgłaszać swoje indywidualne potrzeby do koordynatora/prowadzącego zajęcia, np. w zakresie stosowania większej czcionki lub powtórzenia treści, jeżeli nie zostały prawidłowo usłyszane. Studenci z niepełnosprawnością, podobnie jak inni studenci, mogą korzystać z konsultacji indywidualnych u koordynatora/prowadzącego zajęcia. Ponadto w przypadku niektórych zajęć warsztatowych prowadzący przygotowują nagrania oraz filmy instruktażowe do pobrania i dyspozycji studentów, co pomaga przy powtórkach materiału oraz jako materiały pomocnicze w przypadku studentów wymagających indywidualnego podejścia. Od kwietnia 2020 r. wszyscy studenci mają zapewniony dostęp do pakietu Microsoft Office 365, w tym aplikacji MS TEAMS, w której realizowana jest większość zajęć dydaktycznych (każdy ze studentów ma założone indywidualne konto z adresem e-mail w domenie sggw.edu.pl). W ramach pakietu dostępne są również inne aplikacje, takie jak Word, Excel czy Access. Uczelnia zapewnia również dostęp do nowej platformy, jaką jest Panel Dydaktyczny. Obecnie trwają szkolenia i spotkania informacyjne, panel jest udoskonalany i stopniowo wdrażany przez nauczycieli akademickich Uczelni. Opiera się na kombinacji systemu Moodle oraz MS Teams. Prowadzący zajęcia dydaktyczne udostępniają studentom materiały opracowane w formie elektronicznej, takie jak pliki, materiały filmowe, instrukcje wykonania ćwiczeń, nagrania własne udostępnione w zespole w MS Teams i Moodle, zadania dla studenta przekazane w tych systemach. Prowadzący zajęcia mogą też udostępniać materiały dla studentów w systemie eHMS lub wysyłać je drogą mailową. Za pośrednictwem strony internetowej jednostki studenci mają dostęp do aktualnych m.in.: programów studiów, sylabusów przedmiotów, wytycznych dotyczących prac dyplomowych oraz list zagadnień na egzamin dyplomowy. Za pośrednictwem systemu EBUK libra dostępnego po zalogowaniu się na stronę internetową Biblioteki Głównej SGGW studenci mogą też korzystać z wersji elektronicznej wielu pozycji literatury wykorzystywanych w procesie nauczania. Wszystkie wymienione materiały są dostępne również dla studentów z niepełnosprawnością. W trakcie kształcenia zdalnego przygotowano 2 zestawienia dla Prorektora ds. Dydaktyki dotyczące realizacji zajęć zdalnych na kierunku. W ramach monitoringu zajęć zdalnych Dziekan i Prodziekani oraz pracownicy dziekanatu utrzymywali systematyczny kontakt ze starostami poszczególnych roczników, studentami i prowadzącymi zajęcia, na bieżąco podejmowano decyzje i rozwiązywano problemy. Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia przygotowała badanie ankietowe dla pracowników dydaktycznych, aby poznać ich opinię na temat prowadzenia zajęć zdalnych realizowanych w Uczelni. Koordynator ds. jakości kształcenia dokonuje systematycznego przeglądu baz danych pod kątem ich aktualizacji oraz korzysta z informacji na temat zapotrzebowania na oprogramowanie pochodzących ze zgłoszeń pracowników, studentów oraz informacji rynkowych. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza, specjalistyczne

oprogramowanie są sprawne, nowoczesne, nieodlegające od aktualnie używanych w działalności naukowej oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć na kierunku. Infrastruktura jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Przed budynkami znajdują się utwardzone dojścia, podjazdy z poręczami, oznakowane miejsca parkingowe dla samochodów osób z niepełnosprawnością. W budynkach jednostki znajdują się szerokie drzwi automatyczne z napędem mechanicznym umożliwiające wjazd wózkiem inwalidzkim. W budynku 6 oraz 7 znajduje się specjalna platforma (winda) przeznaczona dla osób z niepełnosprawnościami, która umożliwia wjazd na pierwsze piętro danego budynku. Z kolei w budynku 5, 6 oraz 7 znajdują się toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W latach 2019-2020 w ramach wsparcia osób z niepełnosprawnością uzupełniono zasoby jednostki o 5 pętli indukcyjnych, 2 urządzenia lektorskie, 6 stolików dla osób niepełnosprawnych, 6 sztuk programu powiększającego zawartość ekranu Windows oraz 4 sztuki programu powiększająco-udźwiękającego. Biblioteka Główna dysponuje specjalistycznym stanowiskiem komputerowym dla osób niedowidzących i słabo-widzących oraz powiększalnikiem stacjonarnym i przenośnymi lampami powiększającymi. Uczelnia zapewnia infrastrukturę dydaktyczną, naukową i biblioteczną dla potrzeb osób z niepełnosprawnością, umożliwiając tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Biblioteka Główna jest zlokalizowana ok. 300 m od siedziby jednostki. Powierzchnia użytkowa Biblioteki wynosi 9500 m² i składa się z Wypożyczalni Studenckiej, Czytelni i Wypożyczalni Międzybibliotecznej, Oddziału Informacji Naukowej, Informacji Katalogowej. W budynku biblioteki znajdują się 674 miejsca dla czytelników oraz 94 stanowiska komputerowe z dostępem do katalogowych baz danych, z czego 90 z dostępem do Internetu (w czytelniach możliwy jest dostęp bezprzewodowy do Internetu). Biblioteka posiada około 505 000 tytułów, w tym: druki zwarte – 245 729 woluminów, czasopisma – 172 745 woluminy oraz zbiory specjalne – 107 116 jednostek. Biblioteka prenumeruje 556 czasopism, w tym 175 pozycji zagranicznych, zapewnia dostęp do 58 pełnotekstowych, abstraktowych oraz faktograficznych baz danych w ramach licencji krajowej (WBN) oraz finansowanych przez bibliotekę. Biblioteka oferuje 50 013 tytułów czasopism, 109 972 książek (polskich i zagranicznych) oraz 142 754 innych dokumentów takich jak raporty, dane statystyczne, analizy i normy. Dokumenty są udostępniane także w formule Open Access (133 944 rekordów książek, 11 553 rekordów czasopism, 71 635 rekordów prac dyplomowych). Za pośrednictwem informatycznego systemu bibliotecznego studenci i pracownicy po zalogowaniu mają zdalny dostęp do wszystkich zasobów elektronicznych również ze swoich komputerów osobistych. Dostęp ten obejmuje także takie bazy danych jak: EBSCO, ELSEVIER, Infona, SpringerLink, ProQuest, Wiley Online Library, Web of Science, Scopus, Biological Abstracts, CAB Abstracts, FSTA. Za pośrednictwem Biblioteki Głównej studenci mogą po zalogowaniu się zdalnie korzystać z e-książek oraz bazy EMIS. Zasoby biblioteczne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach. W warunkach pandemii Biblioteka działa na jedną zmianę do godz. 15.00 przy wydłużonych terminach zwrotu książek. Baza naukowa i dydaktyczna jest systematycznie monitorowana, rozbudowywana i modernizowana. Decyzje o zakupie wyposażenia są poprzedzane corocznym przeglądem infrastruktury dydaktycznej i naukowej, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania i technicznego wyposażenia pomieszczeń. Sprawność sprzętu elektronicznego oraz wyposażenia meblowego w salach dydaktycznych sprawdzana jest przez pracownika działu gospodarczego. Przegląd pomieszczeń laboratoryjnych i pracowniczych jest dokonywany okresowo przez inspektorów BHP i wyznaczonego pracownika Instytutu (społecznego inspektora BHP), kanały wentylacyjne są również sprawdzane przez uprawnionych pracowników firm zewnętrznych. Stan wyposażenia pracowni dydaktycznych jest na bieżąco monitorowany i uzupełniany w ramach środków własnych poszczególnych jednostek lub środków ogólnouczelnianych. Wydział raz do roku dokonuje przeglądu bazy dydaktycznej i dąży do jej unowocześniania. Przegląd infrastruktury

dokonywany jest przez prodziekanów i kierowników katedr i / lub dyrektorów instytutów. Przegląd przeprowadzany jest raz w roku akademickim i polega na lustracji zaplecza naukowo-dydaktycznego i weryfikacji jakości, sprawności oraz aktualności posiadanych zasobów pod kątem wykorzystania ich w procesach badawczym i nauczania. Do podstawowych zasobów podlegających przeglądowi zalicza się: zasoby biblioteczne (drukowane i elektroniczne); zasoby lokalowe; zasoby informatyczne (hardware i software); zasoby rzeczowe (pomoce naukowe); infrastrukturę teleinformatyczną; ułatwienia dla osób z niepełnosprawnością; zaplecze socjalne dla studentów i pracowników; inne zasoby. Z przeglądu sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu uwzględnia się uwagi przekazywane podczas trwania roku akademickiego. W samym przeglądzie infrastruktury nie uczestniczą studenci, ale wnioski ustalone na podstawie tego przeglądu są konsultowane z Samorządem studentów. Ponadto, w jednostce prowadzony jest coroczny przegląd zasobów wykorzystywanych w procesie nauczania (środki nietrwałe, infrastruktura). Zapotrzebowanie to jest monitorowanie przy wykorzystywaniu analizy protokołów hospitacyjnych zajęć, zgłoszeń w okienku jakości. Ponadto wykorzystywane są informacje uzyskane od Instytutów SGGW. Ponadto, koordynator ds. jakości kształcenia dokonuje ciągłego przeglądu dostępnych/nowych na rynku baz danych wraz z pracownikami jednostki, na podstawie zgłoszeń pracowników, studentów oraz informacji rynkowych. Pozwala to na ocenę na ile wykorzystywane programy i bazy danych są adekwatne do osiągnięcia założonych efektów uczenia. Wyniki analiz są przedstawiane Dziekanowi.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów uczenia się na kierunku, a także uwzględniającą potrzeby osób z niepełnosprawnością. Infrastruktura dydaktyczna jest w pełni dostosowana do potrzeb kształcenia na kierunku. Zapewniony jest także dostęp do wymaganego księgozbioru.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia przedstawiła listę podmiotów, z którymi współpracuje. Ich rodzaj, zakres i zasięg działalności zgodny jest z koncepcją i celami kształcenia. Wpisują się one w obszary działalności zawodowej/ gospodarczej i zawodowego rynku pracy właściwe dla ocenianego kierunku.

Wśród tych podmiotów są jednostki administracji państwowej i samorządowej (działy finansowe i księgowość), instytucje finansowe, banki i giełdy, firmy ubezpieczeniowe, biura maklerskie, instytucje

rachunkowe, agencje konsultingowe, przedsiębiorstwa agrobiznesu, jednostki i zakłady gospodarki żywnościowej, placówki naukowo-badawcze itp. Współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami gwarantuje kształcenie zgodne z zapotrzebowaniem rynku pracy zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym, a także rozwój praktycznych umiejętności wymaganych przez pracodawców. Ostatnia aktualizacja programu studiów została dokonana na rok 2019/2020, przy czym uwzględniała zarówno potrzeby rynku pracy, jak i oczekiwania interesariuszy w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Do 2019 r. w ramach jednostki funkcjonowała Rada Pracodawców stanowiąca gremium opiniodawcze przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Po zmianach strukturalnych na Uczelni, w styczniu 2021 r., w celu zacieśnienia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, utworzony został Zespół Interesariuszy Zewnętrznych w kadencji 2021-2024. Z uwagi na krótki okres funkcjonowania brak jest danych o jego działaniach.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami ma stały charakter i obejmuje różnorodne formy, w tym także wspólne projekty i publikacje naukowe, ekspertyzy oraz szkolenia. Uczelnia wskazała z nazwy firmy i instytucje, z którymi współpracuje w ramach kierunku, a porozumienia podpisano z ponad czterdziestoma podmiotami.

Charakter współpracy był przedmiotem spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w którym udział wzięło 7 osób, reprezentujących bank spółdzielczy, biuro informacji kredytowej, trzy firmy audytorskie (w tym jedna – piąta na świecie w branży), firmę z branży szkoleń informatycznych, centrum usług księgowych. Wśród uczestników spotkania było aż czterech absolwentów jednostki, w ramach której funkcjonuje kierunek. Wszyscy oni podkreślali przyjazne nastawienie Uczelni do współpracy i znaczenie nieformalnych kontaktów, pozwalających na wymianę informacji oraz bieżących potrzeb rynku pracy na bazie codziennych kontaktów.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym przybiera zróżnicowane formy. Jedną z nich jest prowadzenie kursów z oprogramowania charakterystycznego dla operacji księgowych, zwłaszcza z oprogramowania oferowanego przez firmę Comarch, ale też innych. Inne szkolenia dotyczą na przykład takich zagadnień, jak budowanie wiarygodności kredytowej, czy ochrona danych osobowych przeciwdziałająca dochodzeniu do przestępstw z ich wykorzystaniem (program BIK dla wyższych uczelni „Nowoczesne zarządzanie biznesem”).

Ponadto w ramach współpracy przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego prowadzą wykłady otwarte, warsztaty i spotkania ze studentami, np. poruszające tematykę wchodzenia na rynek pracy lub zagadnienia merytoryczne z poszczególnych obszarów badań (wymienione w raporcie samooceny).

Kolejną formą współpracy jest wspieranie Uczelni w ramach licznych konferencji przez nią organizowanych poprzez udział w nich ekspertów-praktyków.

Współpraca obejmuje również udostępnianie pracownikom naukowym i studentom danych dotyczących rynków finansowych i kredytowych, które są podstawą analiz prowadzonych na potrzeby prac dyplomowych i naukowych.

Ciekawą formą współpracy jest wsparcie w postaci sponsorowania konferencji oraz ułatwiania kontaktów z firmami z konkretnej branży, do których trudno byłoby dotrzeć bez polecenia wiarygodnej osoby. Efektem takiego polecenia jest dostęp do podmiotów i danych, dzięki którym mogą powstawać prace dyplomowe. Podobnie jest z pozyskiwaniem miejsc praktyk – rekomendacja znanej i ważnej dla danej firmy osoby staje się często rękomią podjęcia działań, które nie miałyby miejsca w innej sytuacji. Przyjmowanie studentów na praktyki jest najczęściej spotykaną formą współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W tym przypadku podkreślono wpływ otoczenia na program i realizację praktyk, a jako przykład podano wprowadzenie zmiany postulowanej przez pracodawców, mianowicie

przejście z systemu wakacyjnych praktyk jednomiesięcznych na praktyki realizowane w trakcie roku akademickiego (np. regularnie jeden dzień w tygodniu).

Współpraca przynosi obustronne korzyści, ponieważ jeśli rodzą się problemy, to w jej ramach w rozwiązywaniu problemów uczestniczą pracownicy naukowcy kierunku.

Współpraca dotyczy również działań inicjowanych przez Uczelnię, a nakierowanych na upowszechnianie zagadnień związanych z przedsiębiorczością, promowanie postaw przedsiębiorczych i rozwijania pomysłów innowacyjnych oraz aktywności edukacyjnej wśród młodych ludzi – Akademii Przedsiębiorczości. Zainteresowanie uczestnictwem w Akademii jest duże, a analiza z 2018 roku ujawniła znaczący udział wśród studentów pierwszego roku studiów I stopnia, będących absolwentami szkół, które brały udział w Akademii Przedsiębiorczości.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym umożliwia także udział studentów w wyjazdach studyjnych i zajęciach terenowych, co zapewnia bezpośredni kontakt z pracodawcami i poznanie potrzeb rynku pracy. Współpraca z pracodawcami obejmuje również realizację płatnych staży.

Uczelnia wspiera studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy poprzez działalność Biura Karier, które prowadzi serwis internetowy z ofertami pracy, staży, praktyk lub pracy dorywczej, zamieszczanymi przez pracodawców. Studenci i absolwenci zamieszczają swoje życiorysy, aplikują w odpowiedzi na zamieszczane przez pracodawców oferty. Zarejestrowani pracodawcy mogą wyszukiwać studentów – potencjalnych pracowników. Biuro organizuje spotkania z pracodawcami w formie targów pracy oraz prezentacji firm połączonych z rekrutacją. Dla zainteresowanych prowadzi warsztaty i szkolenia rozwijające umiejętności przydatne w konkurencyjnym na współczesnym rynku pracy, oferuje konsultacje w zakresie przygotowania dokumentów aplikacyjnych, przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych i inne.

Uczelnia prowadzi monitoring losów absolwentów, którego wyniki analizowane są na spotkaniach Senatu i Rady Programowej. Celem jest uzyskanie informacji w zakresie praktycznej przydatności uzyskanego wykształcenia, w tym wiedzy, umiejętności i kompetencji przewidzianych w programie studiów, a następnie lepsze dopasowywanie oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy. W jednostce powołano koordynatora ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest również w ramach realizowanych projektów unijnych. Na przykład projekt „Synergia – zintegrowany program rozwoju SGGW” finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (1.10.2019 – 30.09.2023) pozwala na zaoferowanie studentom udziału w wizytach studyjnych pn. „Wyzwania ekonomiczne i organizacyjne gospodarstw rolniczych w XXI wieku – seminarium terenowe” oraz kilku edycji wizyty studyjnej pn. „Nowoczesne zarządzanie rodzinnym gospodarstwem rolniczym w XXI wieku – seminarium terenowe”. Ponadto uczestnicząc w projekcie studenci mogą podnosić kompetencje w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, w tym poprzez certyfikowane szkolenia prowadzące do uzyskania kwalifikacji, zajęcia warsztatowe kształtujące kompetencje, dodatkowe zajęcia dla studentów realizowane w formie projektowej, uczestniczenie studentów w formach aktywności wynikających ze współpracy z pracodawcami, tj. dodatkowe zajęcia z pracodawcami. W minionym roku w ramach projektu z różnych form wsparcia skorzystało ok. 100 osób z kierunku.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma wpływ na doskonalenie koncepcji kształcenia na kierunku, na efekty uczenia się, program studiów oraz jego realizację. Współpraca ta pozwala na przekazywanie nowoczesnych i aktualnych treści ściśle powiązanych z bieżącą aktywnością gospodarczą kraju oraz zgodnych z treściami przekazywanymi na zagranicznych uczelniach. W wielu przypadkach współpraca, szczególnie prowadzona nieformalnie, jest podstawą organizacji wyjazdów

studyjnych i zajęć terenowych dla studentów w zakładach pracy, przedsiębiorstwach i instytucjach branżowych.

Dzięki współpracy efekty uczenia się osiągane przez absolwentów studiów I i II stopnia, szczególnie odnoszące się do umiejętności i kompetencji społecznych związanych z funkcjonowaniem w środowisku zawodowym, są zgodne z oczekiwaniami i wymaganiami otoczenia społeczno-gospodarczego lokalnego i regionalnego. Szczególną wagę przywiązuje się do rozwijania kompetencji kluczowych, w tym kreatywności i umiejętności skutecznego komunikowania się w języku obcym, co jest również zgodne z oczekiwaniami i wymaganiami otoczenia.

Otoczenie społeczno-gospodarcze ma bezpośredni wpływ na program studiów, o czym świadczą wprowadzane zmiany (wymienione w raporcie samooceny).

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego są zapraszani na spotkania, na wydarzenia ważne dla kierunku, a również na konferencje naukowe. Praktycy wchodzi również w skład Rady Programowej Ekonomia i Finanse. Spotkania Rad Programowych są miejscem dyskusji nad podniesieniem jakości kształcenia, a wypracowane wnioski są uwzględniane przez dziekana przy uruchamianiu nowych kierunków studiów I i II stopnia. Ponadto uwzględniane są wnioski ze spotkań otwartych odbywających się w jednostce, organizowanych m.in. przez koła naukowe oraz wnioski z zajęć terenowych, wyjazdów studyjnych lub konferencji naukowych organizowanych przez Instytut Ekonomii i Finansów i Instytut Zarządzania).

Na Uczelni funkcjonuje sprawne rozwiązanie systemowe pozwalające na wprowadzanie zmian w programach lub na uruchamianie nowych kierunków. Jest ono częścią systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Zmiany wprowadzane są na podstawie wniosków z przeglądu dotychczas prowadzonych kierunków, dokonywanych co dwa lata. Opracowanie treści programowych i przedmiotowych efektów uczenia się nowych modułów/przedmiotów jest powierzane koordynatorom modułów i jest monitorowane przez koordynatora ds. efektów uczenia się. Z kolei weryfikacja potrzeb zmian w zakresie treści programowych już prowadzonych zajęć/modułów dokonywana jest m.in. na podstawie doświadczenia koordynatora zajęć/modułu i analizy ankiet studenckich. Taka analiza dokonywana jest raz w roku, a aktualizacja w miarę potrzeb tak, aby zapewnić, że od nowego roku akademickiego studenci kształceni będą zgodnie ze zmodyfikowanymi sylabusami. Dotyczy to również zestawów przedmiotów do wyboru.

Prace nad wprowadzeniem zmian odbywa się według obowiązującej procedury opisanej w raporcie samooceny.

Okresowe przeglądy programu studiów wykonuje się po zakończeniu każdego roku akademickiego. W procesie monitorowania wykorzystuje się opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W ramach analiz uwzględniane są także opinie studentów po odbytych praktykach oraz opinie potencjalnych pracodawców, którzy oceniają zgodność programu studiów z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. System ten również podlega regularnej ocenie skuteczności funkcjonowania i doskonalenia w ramach corocznych przeglądów.

W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia Uczelnia w ramach wizytowanego kierunku prowadzi działania obejmujące monitoring losów zawodowych absolwentów, unowocześniania procesu nauczania i osiągania założonych efektów uczenia się. Raz w roku na posiedzeniu Rady Programowej prezentowane są raporty z:

- 1) oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym pracodawcami, w tym w zakresie realizacji procesu kształcenia i zaspokajania potrzeb edukacyjnych na rynku pracy. Analizy przeprowadzane na potrzeby Raportu uwzględniają m.in. kwestie oceny poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczność form współpracy, wpływ jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się, losy absolwentów.

- 2) badania opinii absolwentów kierunku na temat przydatności studiów do podjęcia pracy zawodowej.
- 3) okresowego przeglądu programów studiów w zakresie spójności z wymaganiami przepisów prawa, stanu wiedzy oraz rynku pracy.
- 4) weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz weryfikacji form i metod dydaktycznych zapisanych w sylabusie przedmiotu (modułu).

Na podstawie tych raportów raz w roku przygotowujemy jest kompleksowy Raport okresowy, w ramach którego ocenie podlega skuteczność realizacji poszczególnych celów systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia, w tym w odniesieniu do współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Raport ten podlega opiniowaniu przez Radę Programową, w skład której wchodzi interesariusze jednostki, w tym pracodawcy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia w ramach kierunku prowadzi współpracę z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, których rodzaj, zakres i zasięg jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej i gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku.

Współpraca ta ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy: organizacji praktyk, staży, wizyt studyjnych, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć, a także analiz potrzeb rynku pracy i losów zawodowych absolwentów kierunku.

Na kierunku prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów. Wyniki przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Przeglądy te i analizy ich wyników odbywają się w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia Uczelnia.

Współpraca z pracodawcami prowadzona jest również w ramach realizacji projektów unijnych, czego przykładem jest realizowany obecnie projekt „Synergia – zintegrowany program rozwoju SGGW” i szkolenia prowadzone przez praktyków gospodarczych oraz wizyty studyjne w przedsiębiorstwach i gospodarstwach rolniczych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uczelnia ma podpisanych ponad 80 porozumień (umów) z uczelniami partnerskimi. W procesie nauczania biorą udział profesorowie wizytujący. Część zajęć (m.in. economics and organization of agricultural enterprises, international economics, mathematical economics, European social policy, small and medium-sized enterprises in European Union, sustainable food consumption, transport economics oraz microeconomics) w ramach programu studiów jest oferowana w języku angielskim. W pracach dyplomowych zalecane jest zastosowanie przynajmniej kilku pozycji literatury obcojęzycznej. Istotne znaczenie dla procesu umiędzynarodowienia ma wymiana studencka w ramach programu Erasmus+ lub umów bilateralnych, jak również wyjazdy zagraniczne nauczycieli akademickich. W warunkach ograniczeń w funkcjonowaniu Uczelni w związku z obecną sytuacją pandemiczną zarówno pracownicy jak i studenci mogą korzystać z programu Erasmus+ w jednej z trzech form: stacjonarnej, hybrydowej, wirtualnej. Mobilność stacjonarna wiąże się z wyjazdem do uczelni przyjmującej, w przypadku mobilności hybrydowej część zajęć realizowana jest zdalnie (z Polski), a część na miejscu w uczelni przyjmującej. Mobilność wirtualna w całości odbywa się zdalnie. Decyzja o podjęciu wybranej formy mobilności musi zostać uzgodniona między wszystkimi trzema stronami – instytucją wysyłającą, instytucją przyjmującą i uczestnikiem przed rozpoczęciem okresu mobilności. Uczestnicy obowiązani są do przygotowania i złożenia wszystkich wymaganych programem Erasmus+ dokumentów, na takich samych zasadach jak w przypadku wyjazdu realizowanego stacjonarnie. W ramach programu Erasmus+ oprócz wyjazdu na uczelnie zagraniczne, możliwe jest realizowanie przez studentów zagranicznej praktyki zawodowej. Od roku akademickiego 2015/2016 do roku 2019/2020 na studia w ramach wymiany z uczelniami zagranicznymi za pośrednictwem programu Erasmus+ lub umów bilateralnych wyjechało łącznie 45 studentów ocenianego kierunku (Tabela).

Rok akademicki	Nauczyciele akademickcy		Studenci	
	Liczba wyjazdów nauczycieli z WE	Liczba przyjazdów nauczycieli z WE / do IEiF oraz IZ	Liczba wyjazdów (wyłącznie studenci kierunku Finanse i rachunkowość WE)	Liczba przyjazdów studentów przypisanych do WE (dane przybliżone)
2015/2016	16	9	6	34
2016/2017	28	17	9	46
2017/2018	30	29	11	30
2018/2019	33	27	8	39
2019/2020	11	14	11	48
SUMA	118	96	45	197

Kierunki wyjazdów były uzależnione od dostępności miejsc. Najczęściej studenci odbywali semestralne studia na uniwersytetach w: Kartaginie i Murcji (Hiszpania), Budapeszcie (Węgry), Mediolanie i Pizie (Włochy) oraz Monachium (Niemcy). Studenci korzystali również z możliwości zrealizowania praktyki zagranicznej w ramach programu Erasmus+. Od roku akademickiego 2015/2016 do roku 2019/2020 z takiej formy aktywności skorzystało 2 studentów kierunku. Poza programem Erasmus+ dostępne są takie programy wymiany jak: CEEPUS (Środkowoeuropejski Program Studiów Uniwersyteckich), Visegrad Scholarship Program (wymiana akademicka w uczelniach wyższych Grupy Wyszehradzkiej – w Czechach, na Węgrzech i Słowacji) oraz wybranych krajach spoza UE), PAX Programme for Academic Exchange (wymiana studentów studiów I i II stopnia w ramach umowy pomiędzy SGGW i National Chung Hsing University w Taichung na Tajwanie). Od roku akademickiego 2015/2016 do roku akademickiego 2019/2020 łącznie, nauczyciele akademickcy wykładający na kierunku odbyli liczne wyjazdy na uczelnie zagraniczne w ramach programów Erasmus+ i CEEPUS. Najwięcej wyjazdów (21) odbyło się do Turcji (Alanya Alladdin Keykubat University oraz Mugla Sitki Kocman University). Do Finlandii (University of Helsinki oraz University of Vaasa) zrealizowano 10 wyjazdów, do Łotwy (Latvia

Agricultural University) – 9, a do Włoch (Universita degli Studi di Napoli Parthenope, Università di Bologna, Università di Firenze oraz University of Pisa) – 8. Pozostałe kraje, w których znajdują się uniwersytety wizytowane przez nauczycieli akademickich z WE to: Austria, Izrael, Chorwacja, Hiszpania, Portugalia, Francja, Holandia, Czechy, Słowacja, Słowenia, Serbia, Chorwacja, Albania, Grecja, Węgry, Rosja, Kazachstan, Azerbejdżan, Chiny, Indonezja, Tajlandia, Kanada, USA. Studenci mają możliwość uczestnictwa w międzynarodowych szkołach letnich i zimowych, organizowanych w ramach Euroleague of Life Sciences, zrzeszającej szkoły wyższe: BOKU - University of Natural Resources and Life Sciences w Austrii, SCIENCE - University of Copenhagen w Danii, SLU - Swedish University of Agricultural Sciences w Szwecji, UHOH - University of Hohenheim w Niemczech, WUR - Wageningen University and Research Centre w Niderlandach, CULS - Czech University of Life Sciences Prague oraz SGGW. Partnerami w ramach Euroleague są także trzy szkoły wyższe: LU - Lincoln University w Nowej Zelandii, CAU - China Agricultural University w Chinach oraz HUIJ- Hebrew University of Jerusalem w Izraelu. Od roku akademickiego 2021/2022 uruchomione zostaną studia II stopnia w języku angielskim na kierunku International Agri-food Business z elementami treści ekonomicznych. Program studiów na ocenianym kierunku obejmuje kształcenie studentów w zakresie znajomości języka ogólnego z elementami języka specjalistycznego. W ramach struktury Uczelni, jednostką właściwą do koordynacji i obsługi administracyjnej mobilności jest Biuro Współpracy Międzynarodowej. Biuro to poza obsługą mobilności zapewnia także szkolenia nauczycieli akademickich oraz pracowników administracji w zakresie komunikacji i relacji międzykulturowych a także prowadzi okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów. W Uczelni funkcjonuje Erasmus Student Network SGGW. Sekcja zrzesza wolontariuszy - studentów SGGW, którzy sprawują opiekę nad studentami zagranicznymi. Koordynator ds. wymiany międzynarodowej studentów wraz z dwuosobowym zespołem roboczym ds. wymiany międzynarodowej studentów zapewnia wsparcie studentów w umiędzynarodowianiu procesu nauczania. Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu nauczania są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Uczelnia stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na kierunku. Za umiędzynarodowienie procesu są odpowiedzialni dziekan i prodziekan, a także Koordynator ds. Studiów Anglojęzycznych, Koordynator ds. Wymiany Międzynarodowej Studentów. Działania w tym zakresie są podejmowane ustawicznie. Następnie przygotowywane jest roczne sprawozdanie oceny studiów obejmujące stopień umiędzynarodowienia. Również w instytutach przygotowywane jest dedykowane sprawozdanie z umiędzynarodowienia, które składane jest do Rektora oraz prezentowane na radach dyscyplin.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia stwarza warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu nauczania na kierunku, co znajduje wyraz: w formie wymiany studentów w ramach różnych programów międzynarodowych, w tym programu ERASMUS+, poprzez kształcenie studentów zagranicznych, stypendystów Rządu RP, poprzez p prowadzenie studiów lub poszczególnych zajęć/modułów w języku angielskim, przez włączanie do procesu nauczania tzw. visiting profesor, przez organizowanie międzynarodowych konferencji naukowych z zapewnieniem studentom wolnego wstępu, przez wsparcie działalności kół naukowych w organizowaniu międzynarodowych konferencji i seminariów dedykowanych studentom.

Umieędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów w Uczelni ma charakter kompleksowy, stały i dostosowany do potrzeb poszczególnych grup studentów. Uczelnia powołuje dla każdego rocznika studiów opiekuna roku, do którego obowiązków należą między innymi pomoc w rozwiązywaniu bieżących spraw i problemów studentów kierunku. Opiekun jest pierwszą osobą, do której studenci mogą się udać z jakimkolwiek problemem związanym z tokiem studiów. Ponadto, w trakcie cotygodniowych dyżurów, studenci mogą w zależności od rodzaju problemu skontaktować się z Koordynatorem Wydziału oraz Prodziekanami. Studenci mają możliwość bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi w trakcie cyklicznych konsultacji, które odbywają się w wymiarze ok. dwóch godzin tygodniowo. Informacje o czasie i miejscu konsultacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku znajdują się na stronie instytutu ekonomii i finansów. Studenci mają możliwość ubiegania się o świadczenia materialne wyrównujące szanse na studiowanie (stypendium socjalne, stypendium specjalne dla studentów z niepełnosprawnościami), a także motywujące do osiągnięcia jak najwyższych efektów uczenia się (stypendium Rektora dla najlepszych studentów, stypendium Ministra). Ponadto studenci mogą ubiegać się o zapomogę w przypadkach określonych w odpowiednim regulaminie. Warunki uzyskania stypendium Rektora dla najlepszych studentów uwzględniają nie tylko średnią ocen z poprzedniego roku akademickiego, ale i osiągnięcia studentów o charakterze naukowym, sportowym czy artystycznym. Studenci mogą także ubiegać się o przyznanie zakwaterowanie w domu studenckim na okres 9 miesięcy, począwszy od 1 października. Pierwszeństwo w otrzymaniu miejsca mają studenci, którym codzienny dojazd do Uczelni uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie – odległość od miejsca zamieszkania powyżej 50 km lub czas dojazdu w jedną stronę przekracza 2,5 godziny. Dodatkowo, studenci mogą ubiegać się o zakwaterowanie w domu studenckim w trakcie wakacji letnich. Studenci mogą korzystać z Biblioteki Głównej, która znajduje się na terenie kampusu. Godziny otwarcia biblioteki odpowiadają potrzebom zarówno studentów studiów stacjonarnych jak i studiów niestacjonarnych. Przez okres pandemii Biblioteka pozostaje czynna, studenci i pracownicy mogą z niej korzystać z zachowaniem odpowiedniego reżimu sanitarnego. Studenci preferują korzystać z obszernych baz internetowych, do których mają dostęp z prywatnych komputerów miejscu zamieszkania, po zalogowaniu. Studenci po wprowadzeniu zdalnego trybu kształcenia uzyskali dostęp do pakietu Microsoft 365. Liczebność egzemplarzy poszczególnych pozycji jest znaczna, w związku z czym studenci nie mają problemu z wypożyczeniem literatury koniecznej do przygotowania się do zajęć. W Bibliotece Głównej znajdują się liczne stanowiska do pracy w grupach – znajdują się one w osobnym pomieszczeniu, który nie jest objęty zasadą utrzymywania ciszy. Na miejscu znajdują się stanowiska dla grup o różnym rozmiarze, co pozwala zarówno na wykonywanie prac projektowych

w grupach 2-3 osobowych, jak i spotkania grup nawet kilkunastoosobowych. Studenci w budynku Biblioteki Głównej mogą także skorzystać ze stanowisk do pracy indywidualnej, wyposażone w komputery z dostępem do Internetu. Godziny pracy Biblioteki są dostosowane do potrzeb studentów. W trakcie każdej sesji egzaminacyjnej oraz w okresie obron prac dyplomowych, Biblioteka jest dostępna do godzin wieczornych (20/21). Studenci mogą korzystać z przychodni lekarskiej, która znajduje się na terenie kampusu. W przychodni studenci mają możliwość odbycia bezpłatnej wizyty u Psychologa.

Nauczyciele akademicki w trakcie zajęć i dyżurów zachęcają studentów do podejmowania działalności naukowej. Studenci zainteresowani rozwojem, w tym kierunku wspierają prowadzących w realizacji projektów naukowych, a po uzyskaniu odpowiedniej wiedzy i doświadczenia w tym zakresie, uczestniczą w roli współautorów w publikowanych monografiach. Prowadzący wspierają merytorycznie studentów działających naukowo, a także wspierają ich w uzyskiwaniu finansowania z ramienia Uczelni np. uczestnictwa w konferencjach naukowych. Inną drogą do działalności naukowej dla studentów jest uczestnictwo w pracach kół naukowych. Uczelnia po przejściu na tryb zdalny początkowo pozostawiała prowadzącym zajęcia na możliwości korzystanie z dowolnej platformy nauczania zdalnego, stawiając jako priorytet zachowania ciągłości kształcenia i unikanie odwoływania zajęć. W krótkim czasie, ok. 3 tygodni po przejściu na zdalny tryb, podjęto decyzję o wprowadzeniu platformy MS Teams jako wiodącej w zakresie prowadzenia zajęć, równoległe z wykorzystaniem platformy MOODLE, która w większości służy do przeprowadzania zaliczeń oraz egzaminów. Po wprowadzeniu kształcenia w trybie zdalnym udostępniono poradniki w formie video z zakresu prawidłowego korzystania z platform wykorzystanych przez Uczelnię. Studenci nie posiadający odpowiedniego sprzętu lub dostępu do Internetu o wystarczającej do uczestnictwa w zajęciach prędkości, mają możliwość wypożyczenia sprzętu, a także brania udziału w zajęciach w salach komputerowych na terenie kampusu.

Studenci mają możliwość ubiegania się o dostosowanie programu studiów i planu zajęć do indywidualnych potrzeb. Uczelnia oferuje studentom z niepełnosprawnością, studentkom w ciąży oraz studentom będącym rodzicami możliwość dostosowania planu zajęć (Indywidualny Plan Zajęć (IPZ)). Nie jest to jednak katalog zamknięty – w szczególnych przypadkach, na podstawie decyzji właściwego prodziekana, IPZ może zostać przyznany innym grupom studentów, niż wyżej wymienieni (np. zaangażowanym sportowo czy artystycznie). Studenci osiągający wysokie wyniki w nauce mogą studiować według Indywidualnego Programu Studiów (IPS). W ramach IPS student otrzymuje dostosowany do swoich zainteresowań program studiów, a także zostaje objęty opieką nauczyciela akademickiego. Uczelnia usystematyzowała także sytuację studentów, którzy zostają przyjęci na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się – studiują oni według Spersonalizowanego Planu Studiów (SPS). Otrzymują opiekuna naukowego oraz indywidualny plan zajęć. Na terenie kampusu funkcjonuje Niepubliczne Przedszkole SGGW, funkcjonujące w godzinach zajęć (7:30 – 18:00).

Studenci kierunku otrzymują z ramienia Uczelni wsparcie w zakresie wejścia na rynek pracy. Funkcjonujące na szczeblu uczelnianym Biuro Karier prowadzi internetową bazę ofert pracy, praktyk i staży, za pośrednictwem której studenci mogą w łatwy sposób aplikować na dostępne stanowiska. Biuro publikuje zarówno oferty pracy związanej z kierunkiem studiów, jak i pracy dorywczej, tymczasowej. Ponadto Biuro Karier organizuje szkolenia dla studentów, spotkania rekrutacyjne, szkolenia z umiejętności miękkich. Studenci mają możliwość skonsultowania z pracownikiem Biura Karier dokumentów aplikacyjnych. Biuro współorganizuje także rokrocznie targi pracy „Pracodawca marzeń”. Biuro Karier organizuje także bezpłatne szkolenia w zakresie obsługi oprogramowania finansowo-księgowego Comarch ERP Optima oraz oprogramowania finansowego do planowania zasobów przedsiębiorstwa Comarch ERP XL, które cieszą się popularnością wśród studentów kierunku.

Biuro Karier wspiera studentów z niepełnosprawnościami w wejściu na rynek pracy poprzez realizację lub współorganizację takich projektów jak „Droga do wymarzonej pracy dla absolwenta z niepełnosprawnością”, „Staże drogą do zatrudnienia na otwartym rynku pracy III”, „Płatny staż w Ministerstwie dla osób z niepełnosprawnościami”, „Laboratorium zatrudnienia”, Centrum Karier Osób Niepełnosprawnych (CKON)”.

Studenci zainteresowani rozwojem w kierunku artystycznym mają możliwość zaangażowania się w działalność Chóru Akademickiego SGGW, Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni” im. Zofii Solarzowej. Chóru Kameralnego SGGW, stanowiącego rozszerzenie działalności LZA „Promni”, grupy tanecznej SQER Dance, Rewii Tańca SGGW, Zespołu Sygnalistów Myśliwskich AKTEON, oraz Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW. Dla studentów sportowców w Uczelni funkcjonuje sekcja Akademickiego Związku Sportowego, Studencki Klub Wspinaczkowy czy Akademicki Klub Żeglarski. Wydział Ekonomiczny organizuje co roku projekt pn. Akademia Przedsiębiorczości WE – program edukacji ekonomicznej przeznaczony dla uczniów szkół średnich. Celem Akademii jest przybliżenie zagadnień związanych z przedsiębiorczością, przedstawienie postaw przedsiębiorczych, wskazanie na konieczność rozwijania pomysłów innowacyjnych i aktywności edukacyjnej wśród młodych ludzi. W finale każdej edycji Akademii najlepszym uczestnikom przyznawane są indeksy Jednostki.

Studenci z niepełnosprawnościami objęci są opieką pełnomocnika Rektora ds. studentów z niepełnosprawnościami. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na dedykowane miejsca parkingowe na kampusie, a także odpowiednio dostosowaną infrastrukturę do potrzeb osób z niepełnosprawnościami motorycznymi. Nie wszystkie budynki kampusu są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, natomiast plan zajęć dla grup, w których znajdują się tacy studenci, sporządzany jest z uwzględnieniem rodzaju posiadanej niepełnosprawności, w tym ograniczeń motorycznych czy niepełnosprawności zmysłów (np. poprzez organizację zajęć w salach wyposażonych w sprzęt dla niedosłyszących lub niedowidzących). Studenci z niepełnosprawnością mają także pierwszeństwo w uzyskaniu miejsca w domu studenckich, w których znajdują się specjalne pokoje przystosowane do potrzeb osób należących do tej grupy. Ponadto Uczelnia oferuje zajęcia rehabilitacyjne w ramach współpracy z fundacją Avalon, które odbywają się na Uczelnianej hali gimnastycznej lub w basenie. Studenci z niepełnosprawnościami mogą uczestniczyć we wspomnianych zajęciach rehabilitacyjnych w ramach zajęć z wychowania fizycznego. Nowo zatrudniani nauczyciele akademicki szkoleni są w zakresie pracy ze studentami z niepełnosprawnościami. Formy zaliczeń poszczególnych przedmiotów mogą być dostosowane do formy niepełnosprawności studenta na jego wniosek. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość dostosowania formy zaliczeń z poszczególnych przedmiotów do indywidualnych potrzeb, mają także zwiększony limit maksymalnych nieobecności – do 30% godzin zajęć, w stosunku do ogólnie przyjętych 20%. Studenci z zagranicy w pierwszych etapach studiowania uczestniczą w zajęciach doskonalących z języka Polskiego. Zajęcia z języka polskiego są popularne nie tylko wśród studentów z zagranicy studiujących polskojęzyczne kierunki – uczestniczą w nich także studenci studiujący w SGGW w ramach programów wymiany międzynarodowej.

Studenci na początku pierwszego semestru studiów uczestniczą w szkoleniach z zakresu BHP oraz korzystania z zasobów biblioteki (zarówno z samej Biblioteki Głównej, jak i z elektronicznych zasobów dostępnych zdalnie). Ponadto Uczelnia organizuje cyklicznie szkolenia przeciwpożarowe oraz próbną alarmy, podczas których pracownicy i studenci muszą niezwłocznie opuścić budynek i zebrać się w bezpiecznej od niego odległości. Obowiązkiem nauczycieli akademickich jest zapewnienie, aby wszyscy studenci opuścili budynek jak najszybciej, w sposób spokojny i zorganizowany. Nauczyciele znają zasady postępowania w przypadku zasłabnięć studentów, omdleń, skaleczeń, przebywania w stanie nietrzeźwości itp. Odpowiednią wiedzę nauczyciele akademicki i pracownicy administracyjni

Wydziału i Instytutów zdobywają na szkoleniach teoretycznych i praktycznych z zakresu pierwszej pomocy odbywających się cyklicznie.

Studenci mogą uczestniczyć w programach studenckiej wymiany krajowej i międzynarodowej. W ramach programu MostAR studenci mogą studiować przez semestr lub rok w jednej z 8 Uczelni, z którymi Uczelnia posiada odpowiednie porozumienia. Zasady rekrutacji i uczestnictwa w programie MostAR zostały opracowane na wzór programu Erasmus+. Ponadto studenci mogą uczestniczyć w wymianie w ramach programu CEEPUS, Visegrad Scholarship Program oraz PAX – Programme for Academic Exchange. Informacje o zasadach rekrutacji i uczestnictwa w powyższych programach znajdują się na stronie internetowej. Za opiekę nad uczestnikami programu, a także organizacyjne aspekty rekrutacji na program oraz jego przebiegu, odpowiedzialne jest Biuro Współpracy Międzynarodowej. Funkcjonujące na szczeblu ogólnouczelnianym Biuro Współpracy Międzynarodowej (BWM) koordynuje programy praktyk międzynarodowych, także pod kątem administracyjnym. Biuro zajmuje się załatwianiem formalności, rekrutacją uczestników programów wymian, a także rekrutacją studentów na kierunku anglojęzyczne. Biuro zajmuje się także organizacją szkoleń dla nauczycieli akademickich oraz kadry wspierającej proces nauczania z zakresu komunikacji i relacji międzykulturowych, dofinansowanych w ramach projektu Time2GetReady – Welcome to Poland. Rekrutacją i wsparciem uczestnictwa studentów w programach wymiany międzynarodowej zajmuje się koordynator ds. wymiany międzynarodowej studentów wraz z zespołem. Koordynator prowadzi nabór na programy wymiany studenckiej (w tym MostAR, Erasmus +, CEEPUS, VSP, PAX) i praktyk zagranicznych. W przypadku wymiany studenckiej student współpracuje z koordynatorem ds. wymiany międzynarodowej wspólnie dostosowując program studiów na uczelni partnerskiej. Ponadto koordynator organizuje spotkania informacyjne dla studentów dotyczące możliwości uczestnictwa w programach wymiany, w których uczestniczą także Prodzienkani Wydziału i pracownicy Biura Współpracy Międzynarodowej. Biuro Współpracy Międzynarodowej prowadzi także kampanie informacyjne w zakresie możliwości uczestnictwa w programach wymiany.

Z perspektywy studenckiej kompetencje kadry wspierającej proces nauczania odpowiadają potrzebom środowiska. Wydział dba o kompetencje pracowników administracji poprzez organizację szkoleń, między innymi z zakresu obsługi studentów z niepełnosprawnościami lub studentów z zagranicy, a także obsługi poszczególnych programów wykorzystywanych przez dziekanat.

Studenci kierunku angażują się w działalność kół naukowych, takich jak Koło Naukowe „Finanse i Gospodarka”, Koło Naukowe Finansistów i Bankowców oraz Koło Naukowe Inwestycji „Blue Chip”. Ponadto funkcjonuje szereg kół naukowych, w które angażują się studenci kierunku, jak np. Międzywydziałowe Koło Naukowe Odpowiedzialnego Biznesu „Enactus”, Studenckie Koło Naukowe Public Relations czy Koło Naukowe Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Europejskich. Każdego roku odbywają się Przeglądy Dorobku kół Naukowych SGGW, w trakcie których koła prezentują swoje roczne osiągnięcia. Poza samorządem i kołami naukowymi w Uczelni funkcjonują organizacje studenckie, w tym wspierające umiędzynarodowienie studiów (Erasmus Student Network, IAAS Polska). Jednostka wspiera samorząd studencki, koła naukowe i organizacje studenckie w zakresie ich działalności zarówno w aspekcie finansowym, merytorycznym, jak i organizacyjnym, poprzez tworzenie pola do współpracy organizacji studenckich z poszczególnymi gremiami uczelnianymi w zakresie np. organizacji wydarzeń, w tym konferencji naukowych. Samorząd studencki ma zapewniony istotny wpływ na kształt systemu wsparcia studentów w procesie nauczania. Harmonogram zajęć jest każdorazowo poddawany pod akceptację organów samorządu na szczeblu wydziałowym. Ponadto przedstawiciele samorządu są angażowani w prace każdej jednostki, której zakres kompetencji pokrywa jakiegokolwiek obszar systemu wsparcia studentów w procesie nauczania.

Uczelnia na koniec każdego semestru, od chwili przejścia na zdalny tryb nauczania i uczenia się, bada jakość prowadzonych zdalnie zajęć, w tym poprawność wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość, a także zadowolenie studentów z zajęć w tym trybie. Uczelnia stale monitoruje jakość systemu wsparcia i potrzeby środowiska studentów także poprzez współpracę władz Wydziału z samorządem studenckim. Na koniec każdego semestru opiekunowie wszystkich roczników studiów odbywają spotkanie z Prodzikanami w celu ewaluacji dotychczasowych działań. W trakcie tych spotkań omawiane są także bieżąco zgłaszane przez studentów problemy, czego następstwem jest poddawanie pod prace odpowiedniego gremium w celu wypracowania rozwiązań. Studenci są angażowani w proces ewaluacji systemu nauczania na każdym jego etapie. Poza wyżej wspomnianymi metodami ewaluacji, w Uczelni funkcjonuje tzw. „Okno Jakości” – czyli przestrzeń na stronie internetowej Uczelni, za pośrednictwem której studenci mogą anonimowo zgłaszać uwagi, wnioski lub wyrazić opinię na temat dowolnego aspektu studiowania. Uwagi są później poddawane pod dyskusję w odpowiednich gremiach, także z udziałem przedstawicieli studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie nauczania jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie nauczania i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Wsparcie studentów w procesie nauczania podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Głównym źródłem informacji o studiach na kierunku jest strona internetowa Wydziału. Niektóre informacje znajdują się także na głównej stronie internetowej Uczelni, BIP SGGW oraz stronie internetowej Instytutu Ekonomii i Finansów. Informacja jest dostępna publicznie do szerokiego grona

odbiorców - strony internetowe są możliwe do wyświetlenia w wersji mobilnej oraz funkcjonują poprawnie w najpopularniejszych przeglądarkach internetowych. Strona internetowa jednostki, Instytutu oraz BIP są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – odbiorcy mają możliwość dostosowania rozmiaru czcionki, wersji kolorystycznej oraz wyświetlenia strony w trybie zwiększonego kontrastu. Niektóre informacje są jednak udostępnione poprzez odesłania do strony głównej Uczelni, która nie jest przystosowana do potrzeb osób niedowidzących (np. terminarz rekrutacji, kryteria kwalifikacji kandydatów). W tym zakresie, aby zapewnić pełny dostęp do informacji jak najszerzej grupie odbiorców, rekomenduje się dostosowanie głównej strony Uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami na wzór stron internetowych jednostki czy Instytutu Ekonomii i Finansów. Jednostka prowadząca kierunek udostępnia publicznie informacje dotyczące kształcenia zdalnego, w tym informacje dotyczące wykorzystywanych w tym celu narzędzi i rozwiązań, a także wskazówki w zakresie prowadzenia zajęć online oraz obsługi wybranych narzędzi. Uczelnia ponadto prowadzi niezwykle aktywny kanał na platformie YouTube, na którym zamieszcza aktualności, transmisje z uroczystości uczelnianych, reportaże z wydarzeń. Uczelnia prowadzi również aktywny profil na platformie Facebook, zarówno ogólnouczelniany, jak i wydziałowy.

Zakres informacji udostępnianych publicznie obejmuje cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz rekrutacji, opis procesu nauczania oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym efektów uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego, zasad dyplomowania oraz przyznawanych kwalifikacji i tytułów zawodowych. Uczelnia w BIP udostępnia programy studiów za pośrednictwem programu SharePoint. Jest to o tyle niekorzystne rozwiązanie, że uniemożliwia sprawdzenie historii edycji poszczególnych dokumentów. Ponadto programy studiów są publikowane z niewypełnionym polem daty, co wprowadza studentów w błąd co do ich aktualności. Efekty uczenia się osiągane w toku studiów w ramach kierunku są dostępne publicznie, natomiast są nieaktualne – dotyczą cyklu studiów rozpoczętego w 2019 r. W powyższym zakresie rekomenduje się usystematyzowanie publicznie dostępnych programów studiów – w szczególności ich aktualizacja oraz sprecyzowanie, które programy dotyczą których roczników studiów.

W głównej zakładce strony internetowej jednostki znajduje się odnośnik do tzw. „Okna Jakości WE” – specjalnego formularza, za pośrednictwem którego interesariusze mogą zgłaszać problemy w każdym obszarze funkcjonowania Uczelni, w tym dotyczące zakresu publicznych informacji i funkcjonowania strony internetowej. Administratorem strony internetowej jednostki, stanowiącej główne źródło informacji dla studentów kierunku, jest Dziekan, który odpowiada za aktualność i kompleksowość udostępnianych informacji. Uczelnia monitoruje jakość udostępnianych informacji poprzez gromadzenie danych analitycznych ze stron internetowych a także cykliczną (co miesiąc) analizę przesłanych za pośrednictwem Okna Jakości uwag. Ponadto samorząd studencki na bieżąco formułuje sugestie oraz zgłasza potrzeby studentów w zakresie publicznego dostępu do informacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Organizacja procesu nauczania na kierunku odbywa się w oparciu o regulacje prawne zewnętrzne jak i wewnętrzne (Statut Uczelni, Regulamin Studiów, Zarządzenia Rektora). Zgodnie ze Statutem, do zadań Dziekana należy sprawowanie bieżącego nadzoru merytorycznego nad procesem nauczania w ramach kierunków studiów prowadzonych w jednostce. Dziekan posługuje się opiniami, zaleceniami i uwagami zebranymi i wypracowanymi przez Radę Programową (wcześniej: Radę Wydziału), Zespół Roboczy ds. Dydaktyki (wcześniej: Wydziałową Komisję ds. Dydaktyki), Koordynatora ds. Jakości Kształcenia (wcześniej: Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia), Prodziekana oraz interesariuszy wewnętrznych (tj. kadry prowadzącej kształcenie, studentów, Samorządu Studentów Wydziału) i zewnętrznych (pracodawców i absolwentów kierunku). Interesariusze są członkami Rady Programowej oraz zespołów roboczych pracujących przy Radach Programowych - prezentują swoje opinie i uwagi na posiedzeniach zespołów oraz Rad. W przypadku jednostki – są dwie Rady Programowe: w dyscyplinie Ekonomia i finanse oraz w dyscyplinie Nauki o zarządzaniu i jakości.

Nadzór bieżący nad realizacją programu studiów sprawują Prodzekani w oparciu o Regulamin Studiów, natomiast kompetencje Prodziekanów zdefiniowane zostały w Statucie. Na podstawie programu studiów Prodzekani ze wsparciem administracyjnym Dziekanatu ustala semestralny i tygodniowy układ przedmiotów, liczebność grup studenckich, przebieg sesji egzaminacyjnej. Prodzekani zatwierdza tematy prac dyplomowych, promotorów i recenzentów oraz dba o prawidłowy przebieg egzaminów dyplomowych zgodnie z zasadami dyplomowania zawartymi w Regulaminie Studiów oraz Wytycznych dotyczących prac dyplomowych w jednostce.

W kwestii ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku studiów osobami odpowiedzialnymi są Dziekan, Prodzekani, Dyrektorzy/Zastępcy Dyrektorów Instytutów oraz Koordynator ds. Jakości Kształcenia zgodnie z ich zakresem kompetencji. Osobami współdziałającymi w tym zakresie są członkowie Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz pozostałe Zespoły działające przy Radzie Programowej. Osobami odpowiedzialnymi za realizację Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym oraz rozwijanie kultury jakości odpowiedzialni są wszyscy prowadzący zajęcia oraz studenci.

Projektowanie, dokonywanie zmian i zatwierdzanie programów studiów zostało szczegółowo opisane w procedurach Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym: „Uruchamianie i rozwój kierunków i specjalizacji”, „Opracowanie i doskonalenie

modułów i przedmiotów” oraz „Warunki wprowadzania, zawieszania, wycofywania oraz wyboru przedmiotów fakultatywnych”.

Modernizacja programów studiów jest powodowana koniecznością dostosowania profilu absolwenta do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców oraz postępem naukowym w zakresie dyscypliny ekonomii i finansów. Zmiany wprowadzane w programach studiów są również odpowiedzią na opinie studentów, przedstawiane w wypełnianych przez nich corocznych ankietach oraz wniosków z corocznej weryfikacji efektów uczenia się przeprowadzanej przez koordynatorów przedmiotów (analiza formularzy WEK).

Na podstawie wniosków z przeglądu programu studiów podejmowana jest decyzja o wprowadzeniu zmian do tego programu (analiza jest dokonywana raz w roku). W oparciu o decyzję Dziekana, prace nad zmianami w programie studiów rozpoczyna Koordynator ds. efektów uczenia się wraz z zespołem roboczym. Opracowanie nowych treści programowych i/lub przedmiotowych efektów uczenia przedmiotów jest powierzane nauczycielom/ekspertom z zakresu przedmiotowej dziedziny oraz dyscypliny. Zmodyfikowany program studiów jest opiniowany przez Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Radę Programową, właściwą Radę Dyscypliny a następnie zatwierdzany przez Senat.

W procesie monitorowania wykorzystuje się opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Po zakończeniu każdego semestru koordynatorzy przedmiotów wypełniają formularz weryfikacji efektów uczenia się dla każdego przedmiotu, w którym oceniają czy oceny końcowe, potwierdzają uzyskanie założonych efektów uczenia się opisanych w sylabusie przedmiotu oraz oceniają, czy treści programowe, formy i metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie założonych efektów uczenia się w kolejnym cyklu, czy też może wymagają zmian (ze wskazaniem, jakiego rodzaju miałyby to być rozwiązania). Monitoring programu prowadzony jest także przez studentów z wykorzystaniem elektronicznej ankiety zamieszczonej w systemie e-HMS, po zakończeniu semestru, w którym realizowane są oceniane zajęcia. W anonimowej ankiecie każdy student może wyrazić swoją opinię na temat treści przekazywanych podczas zajęć, sposobu realizacji zajęć, sposobu oceniania, a także stosunku prowadzącego do studentów.

W monitoringu programu studiów biorą udział także absolwenci kierunku, którzy wypełniają ankietę badania losów zawodowych absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów, jak również po 3 i po 5 latach od ukończenia studiów. Dodatkowo, śledzenie ścieżek kariery absolwentów wykorzystuje się informacje z systemu ELA.

Innym narzędziami wykorzystywanym podczas monitoringu programu są raporty z corocznej weryfikacji jakości prac dyplomowych, protokoły z przeprowadzonych hospitacji, opinie studentów po odbytych praktykach, a także opinie potencjalnych pracodawców, którzy oceniają zgodność programu studiów z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Do raportu samooceny dołączono wiele dokumentów o charakterze sprawozdań i raportów z poszczególnych etapów oceny jakości kształcenia. W dokumentach tych wskazano zalecenia i rekomendacje dotyczące nadzoru i modyfikacji programu studiów.

Jednostka w kształtowaniu koncepcji kształcenia uwzględnia potrzeby rynku pracy artykułowane przez praktyków będących członkami Rad Programowych. Poglądy zewnętrznych interesariuszy, w tym przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji, które przyjmują studentów na praktyki, są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu studiów.

Udokumentowanie wszystkich działań dotyczących jakości kształcenia można znaleźć na stronie internetowej uczelni oraz na stronie internetowej jednostki (Wydziału). Zawartość informacyjna tych stron dotyczy aktualnych uchwał, zarządzeń, komunikatów władz uczelni i wydziału, a także harmonogramów działań jakościowych, sprawozdań i raportów zespołów i komisji odpowiedzialnych za poszczególne narzędzia monitorowania jakości kształcenia. Zarządzenie nr 37 Rektora SGGW z dnia 3.06.2020 r. w sprawie zatwierdzenia katalogu narzędzi monitorowania jakości kształcenia w SGGW

w Warszawie zawiera wykaz 20 obszarów monitorowania i wskazane dla każdego obszaru narzędzi wraz z ich opisem. Ten szczegółowy opis narzędzi jest uzupełniony harmonogramem rekomendującym miesiące ich stosowania przygotowanym przez Rektorską Komisję ds. Jakości Kształcenia. Wskazane strony internetowe uczelni zawierają sprawozdania i raporty z wykorzystania tych narzędzi wraz z rekomendacjami dalszych działań.

W ramach doskonalenia systemu jakości został opracowany i wdrożony jednolity mechanizm gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji w zakresie Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym SGGW (wersja 3.0). System ten podlega regularnej ocenie skuteczności funkcjonowania i doskonaleniu w ramach corocznych przeglądów. W ich trakcie dokonuje się weryfikacji skuteczności struktur, procesów i narzędzi zarządzania jakością kształcenia funkcjonujących w jednostce, a także zasobów niezbędnych do prowadzenia kształcenia. Koordynator ds. Jakości Kształcenia wraz z Prodziekanami, po zakończeniu roku akademickiego, sporządzają Raport z zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w jednostce, także na ocenianym kierunku. Następnie raport przedkładać jest Dziekanowi i opiniowany przez właściwe Rady Programowe. Następnie raport jest przesyłany do Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, który poddaje go analizie – wnioski przedstawiane są później Senatowi SGGW w Warszawie. W rezultacie opisane powyżej dokumenty tworzą System, który umożliwia dokonywanie regularnej, rzetelnej i wielowymiarowej oceny jakości kształcenia, uwzględniającej także opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz stanowi wiarygodną podstawę do jego dalszego doskonalenia. Implementowane działania są ze sobą powiązane w spójny system usprawniający przepływ informacji pomiędzy studentami, nauczycielami akademickimi, osobami uczestniczącymi w procesie doskonalenia jakości kształcenia, a także władzami Uczelni i jednostki.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione / kryterium spełnione częściowo / kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w sposób uporządkowany określa postępowanie dotyczące: projektowania, zatwierdzania, monitorowania i przeglądu programu studiów. W procesach tych uczestniczą interesariusze wewnętrzni, tj. nauczyciele akademicy, studenci, a także przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Na poziomie Uczelni, identyfikuje się wiele działań zorientowanych na monitorowanie, ocenę i doskonalenie programu studiów. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w odniesieniu do zajęć zdalnych prawidłowo monitoruje metody weryfikacji efektów uczenia się i wskazuje na elementy doskonalenia tego procesu. Wyniki monitorowania programu studiów oraz wnioski z oceny osiągniętych przez studentów efektów uczenia się są wykorzystywane jako podstawa doskonalenia procesu kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg zaleceń)

Zalecenie

Ostatnia ocena PKA na Wydziale Nauk Ekonomicznych miała miejsce w dniach 20-22 maja 2015 roku - była to ocena instytucjonalna. Uchwała Nr 591 /2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 września 2015 r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie wskazuje na wydaną ocenę pozytywną, a wszystkie kryteria oceny uzyskały ocenę w pełni. W raporcie z tej oceny sformułowano zalecenie (punkt 4.2) dotyczące „przystosowania budynków Wydziału Nauk Ekonomicznych do potrzeb studentów niepełnosprawnych”.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Uczelnia przedstawiła, że budynki Wydziału Ekonomicznego oraz ich najbliższe otoczenie dostosowane zostały do potrzeb osób z dysfunkcją narządów ruchu. Przed budynkami znajdują się utwardzone dojścia, podjazdy z poręczami, oznakowane miejsca parkingowe dla samochodów osób z niepełnosprawnością. W budynkach Wydziału znajdują się szerokie drzwi automatyczne z napędem mechanicznym umożliwiające wjazd wózkiem inwalidzkim. W budynku 6 oraz 7 znajduje się specjalna platforma (winda) przeznaczona dla osób z niepełnosprawnościami, która umożliwia wjazd na pierwsze piętro danego budynku. Z kolei w budynku 5, 6 oraz 7 znajdują się toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W latach 2019-2020 w ramach wsparcia osób z niepełnosprawnością uzupełniono zasoby Wydziału Ekonomicznego o 5 pętli indukcyjnych, 2 urządzenia lektorskie, 6 stolików dla z niepełnosprawnością, 6 sztuk programu powiększającego zawartość ekranu oraz 4 sztuki programu powiększająco-udźwiękającego.

Plan zajęć konstruowany jest tak, żeby studenci z niepełnosprawnością ruchową nie natrafiali na przeszkody architektoniczne uniemożliwiające im uczestnictwo w zajęciach. W przypadku zgłoszenia takich trudności w terminie późniejszym, dokonywane są niezbędne korekty w planie. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami możliwe jest wyznaczenie odmiennego planu studiów umożliwiającego studentowi realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do jego potrzeb, w tym potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności. Wydział, w działaniach spójnych z działaniami Uczelni, dąży do zapewnienia odpowiednich warunków nauki studentom z niepełnosprawnością.

Na Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Na Wydziale jest powołany także Koordynator ds. Osób Niepełnosprawnych. Dzięki środkom finansowym pochodzącym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidowane są bariery architektoniczne. Cyklicznie koordynator wydziałowy konsultuje się ze studentami w sprawie zapotrzebowania na sprzęt i oprogramowanie dla osób z niepełnosprawnością.

Przewodniczący zespołu oceniającego

prof. dr hab. Tadeusz Kufel

